koerd kaft - nr. 38.2007.ps - 8/23/2007 2:06 PM

Agenda

Boekenbeurs: Het Andere Boek

Zaterdag 6 en zondag 7 oktober 2007
Zuiderpershuis, Waalse Kaai 14 – Antwerpen

Het Andere Boek is een jaarlijkse alternatieve boekenbeurs. Men kan er snuisteren tussen bundels wereldliteratuur, uitgaven van actiegroepen en sociale bewegingen, schrijfsels over actuele maatschappelijke problemen en politiek.Voor wie klaar is met de boekenmarkt zijn er ook voordrachten, interviews, debatten en boekvoorstellingen.

Info: www.hetandereboek.com

Start Work-Up project Brussels Platform

Woensdag 17 oktober 2007 vanaf 15u
Espace Matongé, Waversesteenweg 78 – 1050 Brussel

Voor het project Work-up Brussel hebben de verbonden en de zelforganisaties van het Brussels Platform van allochtone verenigingen bij het Minderhedenforum de handen in elkaar geslagen om werkzoekenden in Brussel toe te leiden naar werk of naar een opleiding naar werk. Op woensdag 17 oktober wordt om 15u het startsein voor het project gegeven tijdens een feestelijke opening in Espace Matongé. U kan zich verwachten aan een spetterend internationaal dansprogramma.

Inkom gratis.

Internationale Conferentie: 'Vrouwenkracht=Vredesmacht'

Zaterdag 20 oktober 2007, van 9u10-18u00
Koninklijke Zaal van de Lakenhalle, Grote Markt, Ieper

Vrouwen zijn niet alleen slachtoffers, maar eerst en vooral actoren in de samenleving. Over heel de wereld en doorheen alle culturen is dit zo. De conferentie wil vooral die kracht van vrouwen zichtbaar maken. Daarvoor worden prominente gasten uitgenodigd die een voorname rol spelen in de opbouw en duurzame ontwikkeling van hun land, met oog voor vrouwenrechten en voor de positie van vrouwen in de samenleving.

Verplichte inschrijving voor 12/10/2007: nvr@amazone.be **- Kostprijs:** 10 euro
Org.: Nederlandstalige Vrouwenraad, Mothers For Peace (B/Fr), Stad Ieper, het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen en de Vereniging voor de Verenigde Naties.
Info: Nederlandstalige Vrouwenraad, Maggi Poppe: Tel.: 02/229 38 13 of
e-mail: nvr.mpoppe@amazone.be

Voor meer informatie:
Koerdisch Instituut te Brussel
Bonneelsstraat 16 – 1210 Brussel
Tel.: ++32/(0)2 230 89 30 – Fax: ++32/(0)2 231 00 97 – E-mail: kib@skynet.be

Afgiftekantoor Brussel 4

België-Belgique
P.B.
1040 Brussel 4
1/4548

DE KOERDEN

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET KOERDISCH INSTITUUT | JAARGANG 7 | N°38 | SEPTEMBER-OKTOBER 2007

Politieke winter in Iran p. 8-13

De strijd rond de nieuwe oliewet in Irak p. 16-18

De Turkmenen in Irak: een bewogen geschiedenis p. 19-21

koerd - nr.38.2007.ps - 8/23/2007 2:05 PM

Terroristische aanslag op de yezidi* Koerden in Irak

- Derwich M. Ferho -

Op 14 augustus maakten vier bomexplosies naar schatting reeds vierhonderd doden onder de yezidi-bevolking in Irak. In de dorpen al-Khataniya en al-Adnaniya (provincie Niniveh), waar voornamelijk yezidi Koerden wonen, ontploften vier bommen die aan vrachtwagens waren vastgemaakt. Yezidi's zijn Koerden die aanhangers zijn van het yezidi-geloof en over het algemeen wordt aangenomen dat het yezidisme de oorspronkelijke godsdienst van alle Koerden was. Zij beschouwen zichzelf als de oorspronkelijke Koerden daar zij zich niet bekeerd hebben tot de islam.
Vermoedelijk zijn de explosies het werk van Irakese groeperingen die banden hebben met al-Qaida. Vicepremier Barham Salih, zelf een Koerd, bracht een bezoek aan de verschillende afgelegen yezidi-dorpen en vertelde dat het wel leek alsof er een nucleaire bom was gevallen. De commandant van de Amerikaanse troepen in Noord-Irak, generaal Benjamin Mixon, sprak over een 'etnische zuivering'. "Hun doel is ons uit te roeien, om chaos te creëren en om alle yezidi's te doden aangezien wij geen moslims zijn", vertelde een bewoner van de verwoeste regio aan de pers.
Masoud Barzani, de president van de Koerdische Regio, zei over de vermoedelijke daders: "Sinds enige tijd weten we dat inlichtingendiensten van enkele buurlanden bezig zijn met de voorbereiding van aanslagen tegen de Koerden in Kirkoek, Mosoel, Diyala enz. Hun doel is de Koerden in deze regio's te verdrijven. Het is duidelijk dat bepaalde lokale collaborateurs hen helpen om hun doel te bereiken."
Steden als Kirkoek, Mosoel, Khanaqin, Shengal, met een overwegend Koerdische bevolking, worden nog niet volledig door de Koerdische autoriteiten in Irak gecontroleerd. Zij worden nog steeds vanuit Bagdad bestuurd. Tegen eind november zou er een referendum plaatsvinden waarin deze provincies zullen moeten kiezen of zij door de Koerdische Regionale Regering of door de Centrale Regering in Bagdad willen bestuurd worden.
In maart 2007 heb ik samen met de Ondervoorzitter van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, Jan Béghin,de fractievoorzitter van Groen! van het Brussels Parlement, Adelheid Byttebier, de VRT-journalist Rudi Vranckx en journalist van De Morgen, Ayfer Erkul, een bezoek gebracht aan Iraaks Koerdistan. Naast Erbil, Sulaymania en Kirkoek brachten we ook een bezoek aan de regio waar de yezidi's wonen, zoals aan Lalesh, de religieuze hoofdplaats van de yezidi's, Sheikhan, enz. De bevolking vertelde ons keer op keer dat ze willen behoren bij de Koerdische regering. De geestelijke leider van de yezidigemeenschap in Lalesh, Babasheikh, en de politieke vertegenwoordiger, Mîr Faruk, hadden toen reeds hun vrees voor nog meer represailles tegen hun gemeenschap verwoord. Enkele maanden voordien hadden de soennieten reeds een aanval op de yezidi-gemeenschap gelanceerd. Mensen werden vermoord, religieuze centra vernietigd en heel de gemeenschap bedreigd. De yezidi's waren duidelijk bang. "De Islamitische wereld heeft het nog altijd moeilijk met onze oeroude godsdienst, het yezidisme, en willen dat wij ons bekeren tot de islam." Vandaar ook dat elke familie die voldoende middelen heeft, de regio reeds heeft verlaten. Voor velen blijft dit echter een noodoplossing. Ze willen hun woningen, hun land en hun religieuze plaatsen immers niet achterlaten. Zij hebben hun laatste hoop gevestigd in de aansluiting bij de Koerdische regionale regio, in de hoop dat de Koerdische regering hen zal beschermen. Zo niet zullen een half miljoen yezidi-Koerden ongetwijfeld naar het Westen vluchten. Aan Jan Béghin en Adelheid Byttebier hebben ze meer aandacht en solidariteit gevraagd van de Europese Unie. De Koerdische president Masoud Barzanî heeft de Koerdische bevolking gevraagd om dringende hulp te bieden aan de dorpelingen in nood en de families van de slachtoffers niet alleen te laten met hun leed. Vervolgens vroeg hij de Koerden niet te vluchten uit hun dorpen. De Koerdische regering is ook gevraagd alles te doen om te kijken hoe de slachtoffers ter hulp te gaan. Want het is voor de Koerdische autoriteiten niet evident om buiten hun bevoegdheidsgebied operaties op te zetten.
Wat er in deze yezidi-dorpen is gebeurd, is onaanvaardbaar. Alles moet nu in het werk worden gesteld om de slachtoffers de nodige hulp te bieden enerzijds en om anderzijds de misdadigers en hun handlangers te zoeken en te berechten. Men moet een einde maken aan dergelijke terroristische misdaden en een etnische zuivering van dit reeds eeuwenlang vervolgde volk voorkomen.

---

* voor meer informatie kijk naar **http://www.kurdishinstitute.be/cat.php?ID=95**

koerd - nr.38.2007.ps - 8/23/2007 2:05 PM

Het ene schandaal na het andere in Turkije

- Derwich M. Ferho -

Wie de actualiteit in Turkije volgt, zal ongetwijfeld al gemerkt hebben dat er dingen gebeuren die niet normaal zijn. De laatste tijd worden er willekeurige wetswijzigingen doorgevoerd en impulsieve beslissingen genomen. Alles is blijkbaar gepermitteerd om de anti-Koerdische identiteit van de staat te waarborgen. Zo is het zelfs geoorloofd om publiekelijk zakken met stembiljetten uit het kieslokaal te roven en die vervolgens te doen verdwijnen. Intussen staat het Turkse leger aan de Iraaks grens te wachten om binnen te vallen.

Turkije is kandidaat-lidstaat van de Europese Unie. Om lid te worden vraagt de EU om op zijn minst de Criteria van Kopenhagen te respecteren. Daartoe zijn er wettelijke, zowel in theorie als in de praktijk, veranderingen nodig. Het respect voor mensenrechten, vrije meningsuiting, respect voor de rechten van de minderheden en religies, liberalisering van de economie en geen agressie ten aanzien van de buurvolkeren of landen!

In de tijden van de voormalige president Mr. Turgut Ozal[1] werd het systeem van de dorpswachters ingevoerd. De bedoeling was de Koerdische collaborateurs, gewapend en dik betaald door de staat, in te zetten tegen de Koerdische vrijheidsstrijders. Hun aantal werd op 92 000 manschappen gebracht. Deze gewapende bende veranderde met de tijd in echte moordmilities. Ze gedroegen zich zeer agressief, moordden willekeurig en plunderden publiekelijk en zonder pardon de huizen van de dorpelingen. Totnogtoe konden zij ongestraft hun gangen gaan.
Door de druk van de Koerdische oppositie en de EU werd hun aantal enkele jaren geleden vermindert tot 58 000. Maar het schijnt ook een schijnmanoeuvre te zijn om de EU te misleiden. Het Parlement[2] keurde eind mei immers een wet goed die de weg vrijmaakt voor de rekrutering van 10.000 extra dorpswachters in 'Zuidoost Anatolië'(bedoeld Koerdistan) 'in de strijd tegen de illegale Koerdische Arbeiderspartij (PKK).' Alsof het tweede grootste leger van de NAVO met 750 000 manschappen niet voldoende is om een paar duizend PKK'rs te bestrijden!

Toen het leger niet akkoord ging met de presidentskandidatuur van de Turkse premier Recep Tayyip Erdogan en later met die van de minister van buitenlandse zaken Abdullah Gül, heeft het parlement beslist vervroegde verkiezingen te organiseren. De enige pro-Koerdische Partij, de Partij voor Democratische Samenleving (DTP), zou ook deelnemen aan de verkiezingen. De kiesdrempel van 10%, de omstandigheden waarin de Koerden leven en het agressieve karakter van de staat ten aanzien van de Koerdische partijen dwong hen om een nieuwe strategie uit te werken. De DTP besliste daarom niet als partij maar wel met onafhankelijke kandidaten deel te nemen aan de parlementsverkiezingen. Op 11 mei 2007 kwam het Turks Parlement nogmaals bijeen om een bijkomende hindernis voor de Koerdische kandidaten te bedenken. Het parlement, dat verdeeld was in twee sterke kampen[3], veranderde in enkele minuten de kiesmodaliteiten. Vroeger stond elke onafhankelijke kandidaat apart op een stembrief. Het parlement besliste om voortaan alle onafhankelijken van verschillende partijen uit dezelfde regio op één lijst te zetten. Daarnaast is het niet meer mogelijk om op gezichten te stemmen, wat eveneens in het nadeel is van de DTP wiens kiespubliek voor 50% analfabeet is. Hierdoor werd het voor de Koerden heel moeilijk om hun eigen kandidaten te steunen.
DTP had gerekend op zo'n 40-tal verkozenen. Zonder financiële middelen maar met veel moed en wilskracht zijn ze begonnen met hun verkiezingscampagne. Het duurde echter niet lang vooraleer ze te maken kregen met de traditionele staatsrepressie. De kandidaten van de DTP werden tijdens hun kiescampagne achtervolgd door militairen, waardoor de dorpsbewoners geïntimideerd worden. Eén kandidaat werd zelfs opgesloten in de gevangenis van Istanbul op beschul-

---

1 Hij was de eerste president die grondige veranderingen wilde uitvoeren in Turkije. Het leger was tegen deze veranderingen. Hij overleed op 17 april 1993 ten gevolge van een hartaanval. Er werd echter geen autopsie uitgevoerd om de oorzaak van zijn overlijden te achterhalen. Daarom wordt aangenomen dat de diepe staat iets te maken heeft met zijn dood. Zowel zijn zoon als zijn echtgenote hebben een proces aangespannen tegen onbekenden om opheldering te vragen over zijn doodsoorzaak.

2 © 2005 Dogan Daily News Inc. **www.turkishdailynews.com.tr** en YOP, 29 mei 2007

3 Islamitische AKP en de legergezinde CHP, DP, MHP e.d.

diging van lidmaatschap van de PKK. De autoriteiten intimideerden tevens het kiespubliek van de DTP. Zo dreigden de autoriteiten hun huis in brand te steken, indien ze voor de DTP zouden stemmen.
Op 22 juli, de dag van de verkiezingen, moesten de Koerdische kiezers gaan stemmen in de lokalen waar Turkse militairen, politieagenten en dorpswachters de wacht hielden. Er zijn daarnaast ook vele getuigenissen van fraude bij de kiesgang op 22 juli 2007. In een deelgemeente van Adana, waar men zeker was dat de meeste stemmen naar de DTP-kandidaat Nazmi Gür zouden gaan, hebben de militairen zakken met meer dan 15 000 stembrieven weggehaald en doen verdwijnen. Op basis van de eerste tellingen zou Nazmi Gür verkozen zijn geweest met maar liefst 61 550 stemmen. De dag nadien werd gezegd dat hij maar 48 736 stemmen gehaald had en dus niet was verkozen. Op de dag van de verkiezingen werden maar liefst 152 DTP'ers aangehouden.
In Mersin, waar men zeker was dat de DTP-stemmen voor twee kandidaten zouden volstaan, heeft men alle mogelijke maatregelen genomen om te verhinderen dat de enige DTP-kandidaat, Orhan Miroglu, verkozen werd. Ondanks het feit dat hij 56 000 stemmen had gekregen, kreeg hij te horen dat hij 160 stemmen tekort had. Dit terwijl drie kandidaten van de AKP met bijna evenveel stemmen naar het parlement gingen. Dat betekent democratie voor de Turkse leiders.
Toch is de DTP erin geslaagd om 24 kandidaten naar het Turks Parlement te sturen. Ayla Akat Ata (Batman), Bengi Yildiz (Batman), Mehmet Nezir Karabaş (Bitlis), Aysel Tugluk (Diyarbekir), Selahattin Demirbaş (Diyarbekir), Gültan Kişanak (Diyarbekir), Akin Birdal (Diyarbekir), Pervin Buldan (Igdır), Sebahat Tuncel (Stenbol), Ahmet Turk (Mêrdin), Emine Ayna (Mêrdin), Sirri Sakik (Mus), Nuri Yaman (Mus), Osman Ozçelik (Sêrt), Ibrahim Binici (Riha), Sevahir Bayindir (Sernex), Hasip Kaplan (Sernex), Şerafettin Halis (Dêrsim), Ozdal Uçer (Wan), Fatma Kurtulan (Wan). Ufuk Aras (Istanbul), ook verkozen dankzij de stemmen en steuncampagne van de DTP, heeft al verklaard dat hij "indien nodig in de fractie van de DTP plaats wil nemen". Hamit Geylani, ook verkozen voor de provinciestad Hekarî, zal zijn intrede later doen omwille van zijn nog lopende "verbod op lidmaatschap van een politieke partij".
Sebahat Tuncel is verkozen vanuit Istanbul als onafhankelijke kandidaat van de DTP en is uit de gevangenis naar het parlement gegaan.
De DTP heeft aangekondigd dat de DTP verkozenen beslist hebben om een groep te vormen. Om een fractie te vormen heeft men 20 leden nodig. Hierdoor kunnen ze genieten van de financiële voordelen van het parlement. De Turkse staat heeft hier echter onmiddellijk een stokje voorgestoken en hebben grondwetspecialisten gevraagd om te onderzoeken hoe het mogelijk kan zijn om de DTP-fractie niet te financieren. De grondwetspecialisten hebben een oplossing gevonden door de wet, die men in de tijd voor Anavatan Partisi (Moederlandpartij) heeft toegepast, ook voor hen in te roepen. Partijen die niet de 7 % kiesdrempel halen worden simpelweg niet gefinancierd.

Ahmet Türk, DTP-voorzitter

Daarnaast creëerden sommige Koerdische Parlementsleden een incident omdat zij als moedertaal het Koerdisch geschreven hadden en onder kennis van vreemde taal het Turks hadden ingevuld. De voorzitter van de DTP, Ahmet Türk, kwam hierdoor onder andere in moeilijkheden. De moedertaal moest het Turks zijn. Het Koerdisch is voor de Turkse staat nog altijd een taboe.

Het Turks leger is ondertussen bezig met het bombarderen van het Iraaks Koerdische grondgebied. De Turkse staat zegt de PKK te bestrijden. Maar iedereen weet goed dat deze Turkse acties niet bedoeld zijn om de PKK te bestrijden maar wel om de huidige Iraaks Koerdische autoriteiten onderuit te halen. Ze willen persé voorkomen dat een Koerdische entiteit vorm zou krijgen binnen een Federaal Irak. Op internationaal niveau reageert niemand. De Turkse staat heeft blijkbaar het volle recht om zomaar het grondgebied van het buurland Irak te bombarderen. De bombardementen gebeurden op het moment dat het Turk leger operaties uitvoert tot kilometers ver in het Iraakse binnenland.
Begin augustus is de eerste minister van Irak, dhr. Maliki, op bezoek geweest in Ankara. De allervoornaamste eis van de Turken was de gemeenschappelijke strijd tegen de PKK op het Iraaks grondgebied. Maliki heeft een gemeenschappelijke verklaring in die zin echter niet ondertekend. Hij verklaarde zich wel bereid om gezamenlijk het 'terrorisme' te bestrijden en samen te werken in andere veiligheidskwesties. Zoals bekend is de houding van de Iraakse staat en die van de Koerden in Irak anders dan die van Turkije. Vanuit Irak en Iraaks Koerdistan wil men een oplossing via dialoog bereiken. Met de wapens bereikt men niets. De Iraaks Koerdische leider Mesoud Barzani heeft herhaaldelijk gezegd dat hij bereid is met beide partijen te gaan praten om het bestaande conflict te beëindigen. De PKK onthaalde dit zeer positief en verklaarde mee te werken. Maar de Turkse staat heeft elke vorm van dialoog geweigerd.

koerd - nr.38.2007.ps - 8/23/2007 2:05 PM

“Europa wil Turkije verdelen en de energievoorzieningen controleren”

- Raymand To -

Eén fundament in Turkije maakt het land anders dan alle andere Europese landen: het leger. Het leger is even controversieel als het belangrijk is. Een oud Turks spreekwoord zegt echter dat elke Turk geboren wordt als een soldaat.

Het leger heeft een paradoxale rol in Turkije. Het waakt over het seculiere karakter van Turkije, wat een zuiver westerse waarde is. Net hierdoor krijgt het land het imago van een militaire staat die maar al te graag onderdrukt en bovendien zou zorgen voor een uitholling van de democratie. Maar dat het leger een groot struikelblok is in de toetredingsonderhandelingen, is een vaststaand feit. Özkök, voormalige opperbevelhebber van het Turkse leger (2002-2006), ziet geen graten in een groot leger: “In onze buurlanden zijn er nog altijd vijanden. Vroeger was dat de Sovjetunie, daarna Iran, Irak, Griekenland en Grieks-Cyprus. Wij hebben dus geen vrienden. Wie kan garanderen dat in de toekomst de voormalige staten van de Sovjetunie niet onze vijanden zullen worden? Wie zegt dat Griekenland en Grieks-Cyprus onze vrienden zullen zijn in de toekomst? Syrië heeft 15 jaar lang Apo (Abdullah Öcalan) beschermd en Iran heeft het islamitisch fundamentalisme. Wie kan zeggen dat zij onze vrienden zijn? Het is dus duidelijk dat we dat leger nodig hebben om ons te beschermen tegen al die vijanden.”

Dat Europa geen gemeenschappelijke defensiepolitiek heeft, is een zeer verontrustende vaststelling. Özkök is ervan overtuigd dat het Turkse leger de Europese Unie van dienst kan zijn: “Europa heeft een krachtig leger nodig die de grenzen kan bewaken tegen het Midden-Oosten. Als Turkije zou toetreden, zou Europa de buur worden van o.a. Iran. Dan heeft Europa een krachtig leger nodig.”

Turken zijn trots op hun land. Overal in Turkije hangen portretten van Atatürk, de stichter van het seculiere Turkije. Hij is dé publiekslieveling in Turkije. Turken zijn nationalisten en het leger is van mening dat een eenheid in het land noodzakelijk is. Volgens Özkök zijn eenheid en democratie met elkaar verweven: “Het doel van ons groot leger is de bescherming van de democratie. Als er geen eenheid is, is er ook geen democratie.”

Hendrik Vos, professor Europese Politiek aan de Gentse Universiteit, vindt niet dat het leger moet verkleinen als Turkije tot de Europese Unie wil toetreden. Maar de rol van het leger in de maatschappij moet wel gewijzigd worden: “Dat is een vrees die in Turkije heerst omdat het leger de macht is die het fundamentalisme, de Koerden en andere minderheidsgroepen in toom houdt. De invloed van het leger in de politiek zal in elk geval moeten dalen.” Volgens professor Vos zal Turkije als lid van de Europese Unie een aantrekkingskracht voor investeerders zijn, waardoor de welvaart kan stijgen. “Op die manier neem je de wind uit de zeilen van fundamentalisten, nationalisten en van andere extreme vormen van politiek.”, verklaart professor Vos.

De problematische rol van het leger situeert zich in de politiek. Op 29 april betoogden een miljoen Turken tegen voormalig presidentskandidaat Abdullah Gül. De betoging kreeg de steun van het leger. Generaal Yasar Buyukanit dreigde in te grijpen indien Gül president zou worden. Het leger dat zich mengt in politieke discussies is een omstreden zaak en ondenkbaar in Westerse landen. Daarom heeft de Europese Unie het leger gewaarschuwd indien zij acties zouden ondernemen. Het leger was niet aan zijn proefstuk toe. De voorbije 50 jaar vonden er drie staatsgrepen plaats. In 1960, 1971 en 1980 nam het leger tijdelijk de macht over. Bovendien heeft het leger voormalig premier Necmettin Erbakan gedwongen om af te treden. Erbakan zou volgens het leger te islamitisch zijn.

De wil van het volk

Maar volgens Özkök heeft het leger geen politieke macht en volgen ze enkel de wil van het volk: “Het

Turkse leger is de bezieler van het seculiere Turkije en om die reden is het niet meer dan normaal dat zij waken over de fundamenten. Daarom vormt het leger geen bedreiging voor de democratie."
Op het eerste gezicht lijkt het dat de betogingen in Ankara, Istanbul en Izmir de uitspraken van Özkök illustreren. Maar de mensenrechtenorganisatie, IHD, ontkent: "Het leger steunt enkel betogingen van de kemalisten. Dat zijn betogingen die in de lijn liggen van hun eigen ideologie. Betogingen of acties die kritiek geven op de Turkse staat, worden verboden of hardhandig de kop ingedrukt en als separatistisch beschouwd."
Tarik Yildiz, een linkse manifestant, is het eens met die uitleg: "Het leger heeft nooit gedaan wat het volk wilde. In Turkije is er een politieke elite waar het leger deel van uitmaakt. Het leger intimideert de bevolking. Enkele historische voorbeelden geven dat heel duidelijk weer: de staatsgrepen van 1971 en 1980 dienden om de progressieve bewegingen te onderdrukken.
Ze hebben boeken verbrand, duizenden mensen in de gevangenissen geplaatst en doodgefolterd. Het doel van het leger is het huidige systeem verderzetten en zijn privileges te behouden. Vergeet niet dat het leger, dat zich seculier noemt, geen enkel bezwaar had om verplichte godsdienstlessen te geven op school, na de staatsgreep in 1980."

Jaarlijkse herdenking

Op 1 mei 2007 was het dertig jaar geleden dat enkele schutters 37 manifestanten neergeschoten tijdens de jaarlijkse 1 mei-viering. Dit jaar wilden manifestanten die tragische gebeurtenis herdenken op het Taksimplein in Istanbul. Tarik vertelt mij wat daar gebeurd is: "Alles werd gedaan opdat niemand die belangrijke dag zou kunnen vieren. Bussen, treinen en metro's werden volledig geblokkeerd om de herdenking op het Taksimplein te verhinderen. Dat plein heeft voor de sympathisanten een heel symbolische betekenis. "De stad was in staat van bezetting en de veiligheidsdiensten zaten overal: tanks, (pantsers), helikopters... De traangasbomvoorraden waren uitgeput en ongeveer 1.000 manifestanten werden gearresteerd. Manifestanten werden ineengeslagen en hele wijken werden afgesloten. Het was niet meer mogelijk om sommige plaatsen te verlaten", getuigt Tarik.

De Koerden

De Turkse mensenrechtenorganisatie, IHD, geeft een heel ander beeld van het leger: "Wij vinden dat het leger een militaristische en ondemocratische organisatie is. Het leger aanvaardt geen verschillen op etnisch, religieus of communautair vlak. Het sluit mensen en groepen uit die er andere gedachten op nahouden en het leger straft die verschillende groepen. We vinden dat het leger een groot obstakel vormt voor Turkije om een democratisch land te worden. In het zuidoosten van Turkije is er een conflict dat al 25 jaar aan de gang is. Er werden daar heel veel mensen vermoord omdat ze tegen het regime waren of zelfs wegens hun andere etnische afkomst. Veel mensen werden gedurende die vijftien jaar geëxecuteerd. Koerden die voor hun politieke rechten en vrijheden vechten worden altijd blootgesteld aan onderdrukking en repressie. Nu het nationalisme sinds twee jaar in opmars is, zien we daar duidelijk een verband."
Özkök ontkent met klem: "Wij koesteren geen haatgevoelens tegenover de Koerden, het zijn mensen zoals wij. Ik had zelfs een neef die dicht bij de Koerdische regio werkte."
Özkök heeft het gevoel dat Europa Turkije wil verdelen: "De Europese Unie geeft altijd de PKK aan als excuus om ons niet te laten toetreden. Maar de Europeanen willen eigenlijk dat Turkije opnieuw wordt verdeeld. Pas dan zal Europa Turkije bij de Europese Unie toelaten.
Europa wil Turkije verdelen om op die manier meer controle te kunnen uitoefenen over de energievoorzieningen. Maar Europa mag blijven dromen want we zullen er alles aan doen om Turkije als dusdanig te behouden. Als de Koerden zich zouden willen afscheiden, moet volgens de regels een referendum worden gehouden. Die grond behoort ook toe aan de andere volkeren: de Turkmenen bijvoorbeeld. De Koerden overdrijven alles. Het is niet zo erg zoals het wordt voorgesteld. Er leven nog andere volkeren in de Koerdische regio. Dus het is onmogelijk om dat zomaar te verdelen."

Complotheoriën

Kwatongen gaan zelfs verder. Huidig premier Tayyip Erdogan zou Turkije bij de Europese Unie willen om uit de ijzeren greep van het leger te komen. Op die manier zou de baan vrijgemaakt worden voor een fundamentalistisch Turkije.
"Ik geloof niet in complottheorieën. Ik denk wel dat de moslims enkele religieuze rechten, die vandaag in Turkije niet bestaan, dan wel zouden kunnen uitoefenen. Maar dat hoeft niet echt een probleem te zijn zolang dat niet radicaliseert en zolang het binnen de perken van de democratie blijft. De Europese Unie heeft zoveel waarborgen die het fundamentalisme tegenhouden en inperken. Wie daarvan droomt, zal zeer snel van een kale reis terugkomen", aldus professor Vos.

Politieke winter in Iran

- Lieve Driesen -

Wat is het werkelijke gezicht van Iran? De consumentgerichte jongelingen die de slogans van een lang geleden revolutie beu zijn of het oudere gelovige publiek? Iran blijft een land dat men moeilijk kan vatten. Met zijn 70 miljoen inwoners en een veelheid aan talen en etnieën, kunnen buitenstaanders moeilijk volgen in welke richting het land evolueert.

Politieke winter

Het Iraanse regime mag dan wel democratische elementen bevatten zoals een president en een parlement (*majlis)*, de werkelijke macht ligt niet bij deze verkozen instellingen. De grondwet, ontworpen ten tijde van Ayatollah Khomeini, stipuleert immers de doctrine van de *velayet-e faqih*, het gezag van de hoogste rechtsgeleerde. Het vierde artikel van de grondwet (1980) bepaalt dat de velayet-e faqih (toen Ayatollah Khomeini) de hoogste religieuze leider is. Dit is een nieuw idee in het sji'isme dat door Khomeini werd geïntroduceerd en een breuk is met de sji'itische orthodoxie. De velayet-e faqih wordt bijgestaan door de Raad van de Hoeders van de Grondwet. Deze raad bestaat uit twaalf mannen en hebben een onbeperkte macht. Zij vormen ook het grootste obstakel voor een verdere democratisering van Iran. Men kan daarom altijd moeilijk inschatten in hoeverre men geloof moet hechten aan beleidsmaatregelen en uitspraken van de president en het parlement. Bovendien vechten ook de verkozen politici hun machtsspel achter de schermen uit. Tot slot is de persvrijheid in Iran beperkt, zijn er geen serieuze opiniepeilingen en blijken vele officiële statistieken verzonnen te zijn.

Vanaf het einde van de jaren negentig tot het begin van de 21ste eeuw was het Westen getuige van een zgn. 'lente van Teheran': in 1997 had Khatami een overtuigende overwinning geboekt en in 2001 herhaalde hij dit met iets minder stemmen. President Khatami beloofde een grotere vrijheid van meningsuiting, meer politieke diversiteit, een meer open economie, rechtsstaat en een vriendelijkere houding ten aanzien van het Westen. De hervormingen van Khatami werden echter systematisch teniet gedaan door Ayatollah Ali Khamenei, die in 1989 Ayatollah Khomeini opvolgde als *velayet-e faqih*. Toen Khatami in 2004 niet meer in staat was om weerwerk te bieden tegen Khamenei en co en hij evenmin de beloofde economische vooruitgang had kunnen waarmaken, lag de weg vrij voor de aanhangers van de harde lijn als de huidige president en voormalig lid van de Revolutionaire Garde Mahmoud Ahmadinejad.

De lente is sinds 2005 omgeslagen in een politieke winter. De nieuwe regering van Ahmadinejad sluit voortdurend kritische dagbladen, snoert de mond van de oppositie en censureert boeken en websites. Volgens Human Rights Watch worden gedetineerden door de rechterlijke macht, de inlichtingendiensten en de Revolutionaire Garde gefolterd in clandestiene gevangenissen. Het aantal executies is opnieuw toegenomen en op homoseksualiteit staat nog altijd de doodstraf. Het laatste half jaar toont het regime zich steeds meer van zijn autoritaire kant. De regering viseert vooral studenten- en vrouwenbewegingen, mensenrechtenactivisten, vakbondsleden en de pers. Zo arresteerden veiligheidsagenten op 4 maart jl. meer dan 30 vrouwen die waren samengekomen voor het Islamitisch Revolutionair Hof in Teheran waar vijf vrouwen terechtstonden wegens hun deelname aan een protestactie in juni 2006. Begin juli werden twee vrouwenactivisten veroordeeld tot 30 maanden gevangenisstraf en 10 zweepslagen wegens hun deelname aan een vreedzaam protest tegen discriminatoire wetten. Ook werden twee vrouwenactivisten, Delaram Ali en Alieh Eghdamdoust, veroordeeld omwille van hun campagne 'One Million Signatures for Equality' die ijverde voor een wijziging van de discriminatoire wetten tegen vrouwen in de Iraanse grondwet.

Midden juli werden twee Koerdische activisten, Adnan Hassanpour en Hiwa Butimar, ter dood veroor-

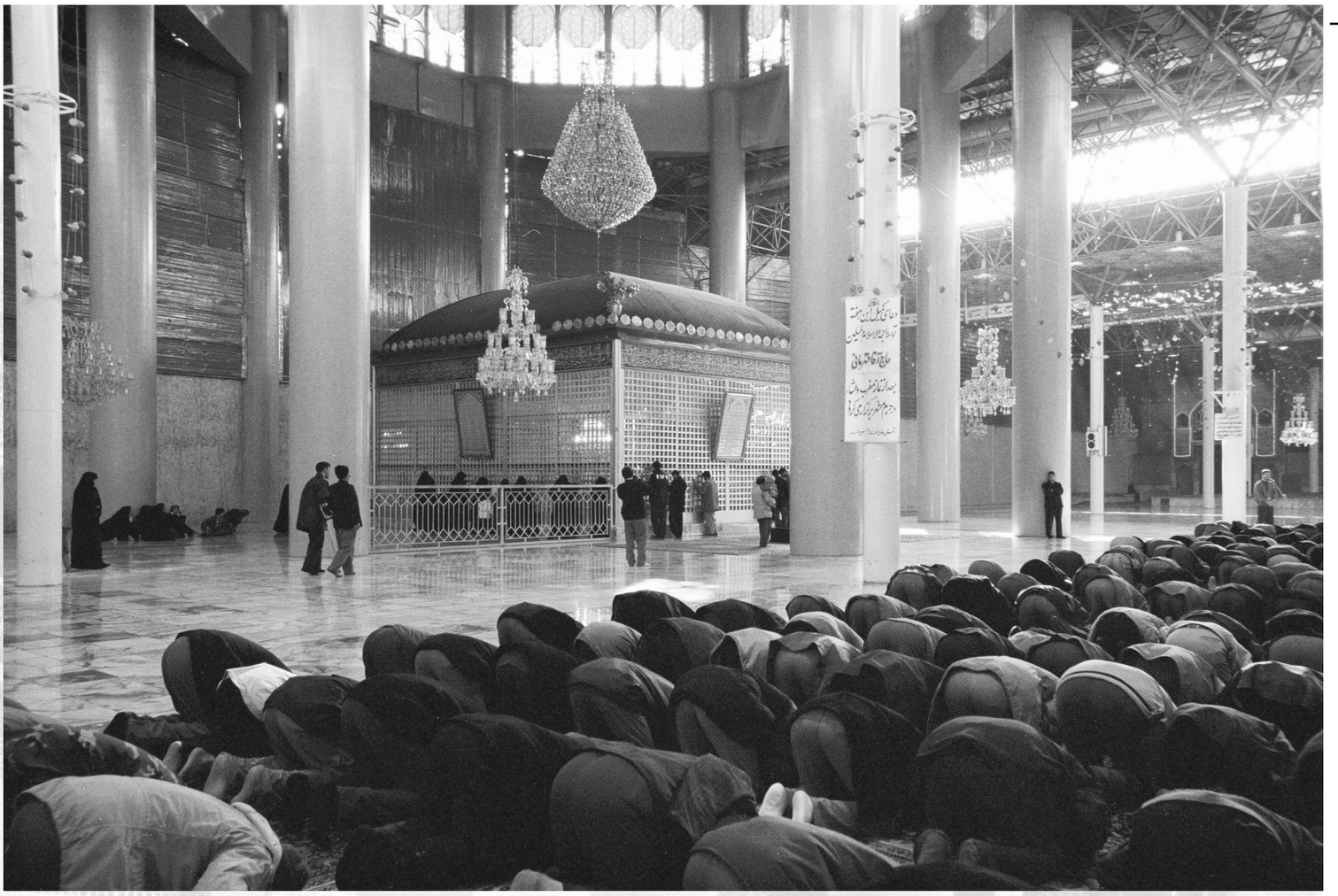

Mausoleum Khomeini (Foto: Nick Hannes)

deeld. Sinds juli 2005, toen betogingen in de Koerdische regio van Iran hardhandig werden neergeslagen door de veiligheidstroepen, kan men een patroon van repressie tegen Koerdische journalisten en mensenrechtenactivisten waarnemen.
Volgens Shirin Ebadi, Nobelprijswinnares: "De vrijheid om in het openbaar samen te komen is veel minder dan voordien, ngo's worden grotere beperkingen opgelegd en er zijn studenten die al 60 dagen in eenzame opsluiting vertoeven. Dit zijn allemaal mensenrechtenschendingen en de zaken zijn erger aan het worden."[1]
Ahmadinejad had in 2005 vele kiezers voor zich kunnen winnen met zijn beloftes van 'economische rechtvaardigheid en herverdeling' en zijn strijd tegen de corruptie. Zijn falend economisch beleid en de economische sancties zullen de verwachtingen van zijn kiespubliek waarschijnlijk echter niet inlossen. Het is dus niet onrealistisch dat de hervormers opnieuw zullen winnen bij de *majlis* verkiezingen in 2008 en bij de volgende presidentsverkiezingen in 2009.
In zijn twee jaar presidentschap heeft Ahmadinejad bovendien wegens zijn falend economisch beleid en zijn beruchte uitspraken tegen buurland Israël al veel tegenstand ondervonden van de *majlis*. Vorig jaar nog vielen ook 50 prominente economisten zijn economisch beleid openlijk aan. Ook zijn buitenlands beleid – zijn bedreigingen aan het adres van Israël, zijn in twijfel trekken van de Holocaust en zijn nucleaire opstandigheid – heeft al gezorgd voor interne weerstand.

Of dit betekent dat we kunnen hopen op een overwinning van de hervormingsgezinde groepering rond Khatami in 2009 die daarop de vrije hand heeft om democratische hervormingen door te voeren, is nog een ander paar mouwen. We mogen immers niet vergeten dat Iran een semi-democratische staat is; naast het verkozen systeem bestaat er ook het systeem van de onverkozenen waartoe de gewapende troepen (zoals de Revolutionaire garde), de Raad van de Wachters, de rechterlijke macht, conservatieve geestelijke macht en een uitgebreid administratief systeem behoren die rapporteren aan de Opperste leider Khamenei. Dit 'onverkozen' systeem is grofweg samengesteld uit geestelijken die geloven in de oor-

[1] *Families claim Iranian student activists were tortured in prison.* 27/07/2007. Robert Tait voor The Guardian.

spronkelijke ideologie van de revolutie. Zij omschrijven zichzelf als 'osoulgara' of 'mensen die zich richten naar de principes'. Deze 'principe-georiënteerde' bewakers van de revolutie staken, met de instemming van de opperste leider, ook een stokje voor de hervormingen van Khatami.
Bepaalde oppositieleiders spreken nu over een 'witte' (zonder bloedvergieten) militaire staatsgreep. Nu alle staatsinstellingen geleid worden door de conservatieven, hebben de conservatieven nu naast het onverkozen machtscentra immers ook alle verkozen topfuncties in handen. Volgens bepaalde hervormingsgezinden is het dan ook onwaarschijnlijk dat de conservatieven herkozen zullen worden. De Raad van de Wachters zal zoals altijd al de hervormingsgezinde kandidaten diskwalificeren. Bovendien is de macht van de gewapende troepen, vooral die van de Revolutionaire Garde onder leiding van generaal Yahya Rahim Safavi, sterk gestegen. Zeker nu één van hen president is. Daarnaast zijn ze goed vertegenwoordigd in de majlis, hebben zij hun eigen inlichtingendienst en geheime gevangenissen en controleren zij de belangrijkste media. In Iran beweert men dat de invloed van de Revolutionaire Garde in de regering erg groot is. Om hun veiligheidsaanpak te verkopen, beweren de ministers die banden hebben met de Revolutionaire Garde, de ministers van Inlichtingen (Gholamhossein Mohseni-Ejeii), Binnenlandse Zaken (Mostafa Pour-Mohammadi) en van Cultuur en Islamitische Leiding (Mohammad Hossein Saffar-Harandi) dat de Verenigde Staten het Iraanse regime ten val willen brengen. Vooral de activiteiten van het Ministerie van Inlichtingen zijn hierin belangrijk. Op economisch vlak gebruikt het zijn drukkingmiddelen om de inflatie te bestrijden die volgens hen te wijten is aan individuele speculanten en smokkelaars. Zij spreken economisten tegen die stellen dat Ahmadinejads grote budgetten de oorzaak van de inflatie is. Daarnaast is het ministerie van Ejeii ook betrokken bij de arrestaties van zgn. 'bronnen van sociale onrust' om de 'sociale sereniteit' te herstellen. Hiermee wil hij de samenleving angst inboezemen. Tot slot heeft de veiligheidsvisie ook een politieke impact gehad. Zo arresteerde het Ministerie van Inlichtingen Hossein Mousavian, die nauwe banden heeft met zowel Khatami als Ali Akbar Hashemi-Rafsanjani. Mousavian werd gearresteerd op beschuldiging van het doorgeven van geheime informatie aan het Verenigd Koninkrijk en Japan. Dit feit heeft een atmosfeer van angst gecreëerd onder huidige en vroegere ambtenaren die in contact zijn met buitenlandse diplomaten. Het gaat bovendien verder dan het contact van Iraanse diplomaten met buitenlanders. Het ministerie van inlichtingen heeft nu verklaard dat alle uitwisselingen met buitenlanders verdacht zijn tot het tegendeel wordt bewezen. Een goed voorbeeld hiervan is de arrestatie van twee Iraans-Amerikaanse wetenschappers, Haleh Esfandiari en Kian Tajbakhsh, die beschuldigd worden van 'acties tegen de nationale veiligheid' of van 'propaganda tegen de staat'. Ook een voormalige FBI-agent Robert Levinson verdween in Iran. Momenteel zijn er in totaal vijf Amerikanen die in Iran worden vastgehouden, waarschijnlijk als represaille voor de gevangenneming van vijf Iraanse functionarissen in de Iraakse stad Erbil door de Amerikanen.
Volgens het huidige Iraanse regime zijn de VS bezig met de voorbereiding van een economische, politieke en psychologische confrontatie, nu een militaire aanval tegen Iran nog weinig waarschijnlijk lijkt. Esfajani, hoofd van de denktank Strategisch Onderzoekscentrum die nauwe banden heeft met de president, stelde dat de VS wil infiltreren in het Iraanse politieke landschap via 'intellectuele-politieke elites en etnische minderheden'.
Vele Amerikanen, en vele Iraniërs die in de VS wonen, denken intussen dat het regime zo onpopulair is dat het mits enige steun aan de oppositie ten val kan worden gebracht. Het Amerikaanse politieke klimaat is daarenboven steeds meer te vinden voor een agressieve Amerikaanse houding ten aanzien van Iran. Buitenlandse druk zal echter enkel de veiligheidsvisie van Iran aanscherpen. Zo geven de Verenigde Staten de Iraanse regering dagelijks redenen om zijn veiligheidsaanpak te implementeren en om het te verkopen aan de Iraanse publieke opinie.
Vele hervormers zijn erg gekant tegen dergelijke financiële steun aan de Iraanse oppositie vanuit de VS. Dit zou volgens hen door de autoriteiten veelal gebruikt worden als een excuus om de onderdrukking te intensifiëren. De laatste maanden worden bijna alle contacten tussen de burgersamenleving en het Westen onder reële of gemaakte verdenking gesteld. Ook het aantal buitenlandse journalisten wordt ingeperkt en degenen die blijven, hebben nog maar weinig bewegingsvrijheid.
Wat Irak betreft, is de Iraanse steun aan de sji'ieten in buurland Irak niet bedoeld, zoals de Amerikaanse administratie beweert, om het land te destabiliseren maar wil Iran zijn allianties met Iraakse sji'ietische groeperingen enkel maximaliseren. Bovendien lijkt de administratie te vergeten dat Iran vooral banden heeft met de groeperingen die de regering van Nouri al-Maliki steunen, zoals SCIRI en de Dawa partij. Bovendien stroken de Iraanse belangen veel meer met die van de VS dan met eender welke andere staat in de regio. Zo probeert Saoedi-Arabië bijvoorbeeld de Irakese regering, die door sji'ieten wordt gedomineerd, te ondermijnen. Toch heeft Washington nu een

plan om wapens te verkopen aan Saoedi-Arabië en aan andere bondgenoten in het Midden-Oosten om de invloed van Iran tegen te gaan. Deze wapendeal, die nog wel de goedkeuring vereist van het Congres dat door de democraten wordt gecontroleerd, is één van de grootste ooit. Het biedt zo'n 20 biljoen Amerikaanse dollars aan Saoedi-Arabië en andere Golfstaten, 13 biljoen dollar aan Egypte en zo'n 30 biljoen dollar aan Israël. Iran zal door deze wapenverkoop aan de Golfstaten en Israël echter enkel aangemoedigd worden om meer te investeren in defensie, wat de regionale veiligheid en stabiliteit zeker niet ten goede zal komen, en kan hiermee zijn veiligheidsstrategie gemakkelijk verantwoorden.

Nucleaire impasse

De Verenigde Staten zijn ongerust over de nucleaire plannen van Iran. De huidige minister van Buitenlandse zaken, Condoleezza Rice, stelde: "Amerika wordt door geen enkel ander land meer uitgedaagd dan door Iran". De democratische presidentskandidate Hillary Clinton vindt dat men de diplomatieke weg met Iran moet bewandelen, John Edwards is voor een 'niet-aanvalspact' en Barack Obama vindt dat het een grove fout zou zijn om een oorlog te beginnen tegen Iran. Niemand binnen het Amerikaanse politieke establishment sluit echter geweld uit indien Iran volhardt in zijn nucleaire plannen. De meest extreme uitspraken komen van de republikein Rudy Giuliani die zegt dat een militaire aanval erg gevaarlijk zou zijn maar dat nucleaire wapens in het bezit van een irrationele persoon als Ahmadinejad nog gevaarlijker zijn. Hij sluit het gebruik van tactische nucleaire wapens tegen Iran dan ook niet uit.
Amerika en verschillende westerse landen zijn ervan overtuigd dat Iran nucleaire wapens probeert te produceren. Iran ontkent. Ayatollah Khamenei, de opperste leider, ging zelfs zo ver om in een fatwa te verklaren dat het bezit of gebruik van massavernietigingswapens in het algemeen, en van nucleaire wapens in het bijzonder, illegaal is volgens de Islamitische wet. Verder geeft Iran aan dat zij wel het Non-Proliferatieverdrag (NPT) hebben ondertekend in tegenstelling tot hun buurlanden Pakistan, India en Israël. Ahmadinejad is er op een briljante wijze in geslaagd om de queeste van het regime naar nucleaire technologie af te beelden als een kwestie van nationale trots. Het beleid van de 'mannen van de principes' bestaat er eigenlijk in om de wereld tegen zich in het harnas te jagen en Iran zoveel mogelijk te isoleren. Hoe meer buitenstaanders zich mengen in Iran, hoe dieper het regime zich zal ingraven. Volgens de hervormers is het dan ook beter dat Iran zelf zijn weg naar de democratie vindt.
Wanneer men vraagt waarom een land als Iran, dat rijk is aan gas en olie, nucleaire energie nodig heeft, antwoordt Iran dat de olievoorraden ooit op zullen geraken en zij in tussentijd meer petroleum zouden kunnen exporteren. Daarnaast halen zij altijd aan dat de VS en de westerse landen het Iraanse regime van de sjah maar al te graag voorzagen van een nucleaire industrie. Wat nog pleit voor Iran is het feit dat het Internationaal Atoomenergieagentschap (IAEA) totnogtoe geen bewijs heeft gevonden dat Iran werkt aan de ontwikkeling van een nucleair wapenprogramma. De geloofwaardigheid van Iran liep echter ernstige schade op door de tip van een dissidente groep dat Iran in het geheim, zonder de IAEA hiervan op de hoogte te brengen, twee nucleaire centra bouwden (in Arak en in Natanz). Het Iraanse regime verantwoordde deze geheimhouding met het argument dat Amerika hun nucleair programma met burgerdoeleinden wilden verhinderen alhoewel dit volgens het NPT hun recht was en zij niet verplicht waren om dit te melden vooraleer men effectief uranium zou beginnen te verrijken. In 2003 ging Iran nog akkoord met het 'additioneel protocol' van de IAEA en stond het uitgebreidere inspecties toe in zijn nucleaire faciliteiten. Na onderhandelingen met Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland stemde Iran zelfs in om zijn uraniumverrijking stop te zetten. In augustus 2005, een maand nadat Ahmadinejad president was geworden, hervatte Iran de uraniumverrijking. Het afgelopen jaar bleek het bereid te zijn om een grote prijs te betalen voor zijn vastberadenheid om zijn nucleair programma te handhaven. Hierdoor verloren zij de bescherming van Rusland en China binnen de VN-Veiligheidsraad. In juli 2006 beval de Raad Iran om de verrijking stop te zetten. Zijn weigering resulteerde in twee bijkomende resoluties – in december 2006 en in maart 2007 – die sancties oplegde aan Iran.
De VS en andere landen zijn ervan overtuigd dat Iran aan een nucleaire kernbom werkt. Indien dit waar is, wanneer zou die dan klaar zijn? Volgens de expert David Albright, voorzitter van het Instituut voor Wetenschap en Internationale Veiligheid, zou Iran met veel geluk ten vroegste in 2009 in staat zijn om genoeg uranium te verrijken om een kernbom te maken. ElBaradei, die het zot zou vinden om een preventieve aanval te lanceren tegen Iran, stelt dat Iran nog tussen de drie en acht jaar nodig heeft om een kernbom te maken.

Wil Iran de bom?

Indien Iran werkelijk een kernbom wil, is zijn hoofddoel waarschijnlijk om vijanden af te schrikken. Zeker nu er in Washington sprake is van de nood aan een 'regimewijziging' in Iran.
Landen die deze kernbom vrezen zijn in de eerste plaats Israël. Ayatollah Khomeini beschouwde de creatie van de Joodse staat als een onvergeeflijke zonde en zei dat alle moslims de plicht hadden om het regime omver te werpen. Ook de huidige president Ahmadinejad heeft al opgeroepen dat "Israël van de kaart moet worden geveegd". Wil hij hiermee zeggen dat Israël en zijn volk op een gewelddadige manier moeten verdwijnen of bedoelt hij enkel dat het "zionistische regime" ten val moet worden gebracht en misschien wel op een vreedzame wijze? De meeste experts schatten de kans echter zeer klein in dat Iran ooit zou overwegen om Israël met een nucleaire kernbom aan te vallen. Israël bezit immers zelf over een zeer groot nucleair arsenaal. Niettemin stelde de Israëlische premier Ehud Olmert dat Israël niet kan leven met een nucleair bewapend Iran. Toch lijkt het onwaarschijnlijk dat Israël, met de steun van de VS, zal overgaan tot de vernietiging van de nucleaire installaties in Iran. Het is immers erg waarschijnlijk dat na een dergelijke aanval het Iraanse volk als één man achter haar regime en zijn nucleaire aspiraties zal staan. Daarom is het ook waarschijnlijk dat Amerikaanse en Israëlische politici eerlijk zijn wanneer zij stellen dat het gebruik van geweld een allerlaatste optie is en dat zij verkiezen Iran ervan te overtuigen hun nucleair programma stop te zetten via diplomatieke wegen en economische sancties.
Indien Iran echter inderdaad niet meer bang is van Amerika, waarom stemden zij in mei dan in om te spreken met hoge vertegenwoordigers van de VS over Irak? Eigenlijk is het niet zo raar. Amerika en Iran hebben gemeenschappelijke belangen. Beiden wensen een stabiel en verenigd Irak en beiden steunen de huidige regering. Geen van beide wil dat de Taliban opnieuw de macht grijpt in Afghanistan. De Iraniërs zijn als sji'ieten immers erg gekant tegen al-Qaida, wiens aanhangers al vele duizenden sji'ieten in Irak hebben vermoord en heiligdommen hebben vernietigd.

Economie

De Iraanse economie zou, met werelds tweede grootste olie- en gasreserves en een prijsstijging van de

Kruidenverkoper Yazd (Foto: Nick Hannes)

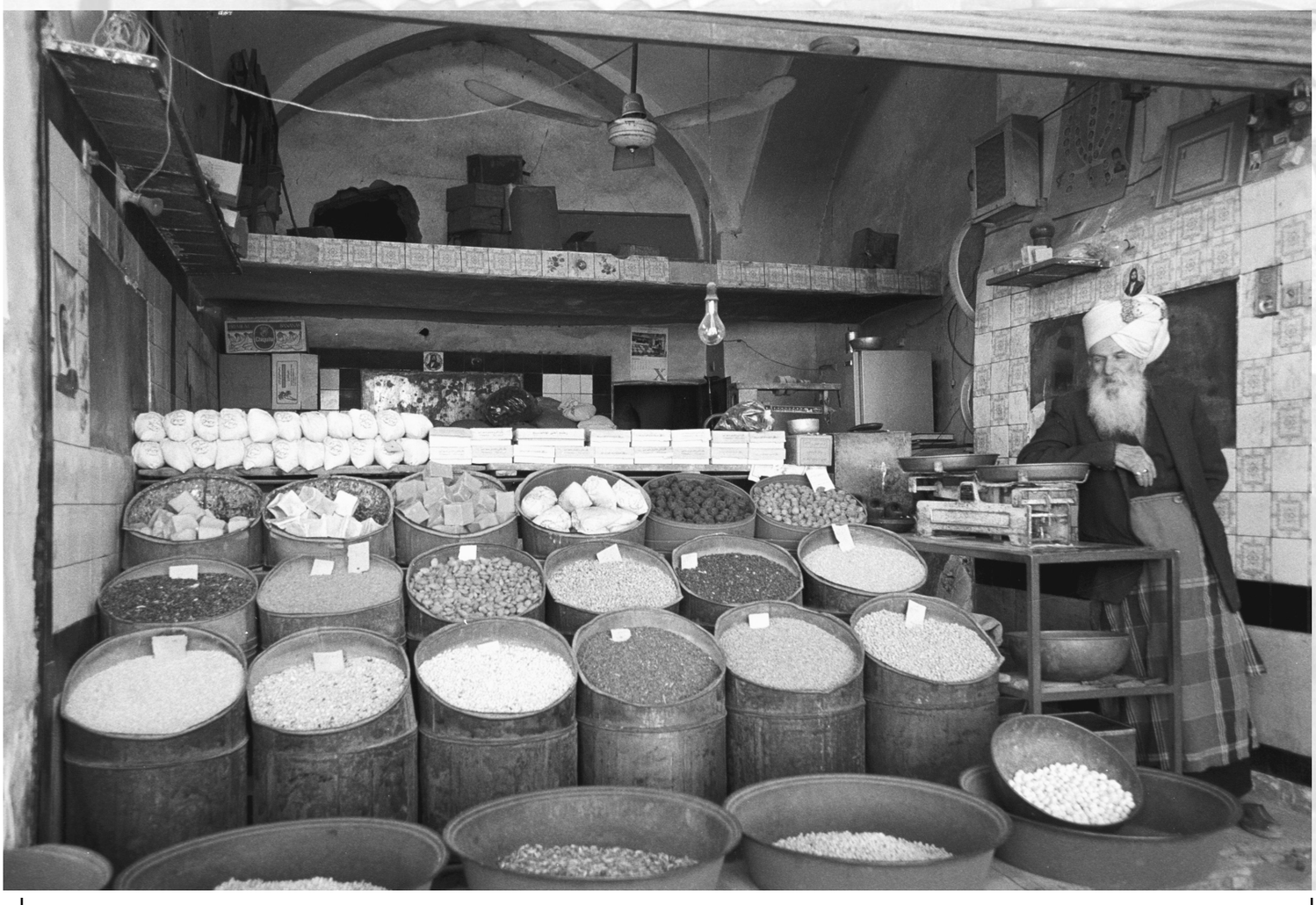

olie van 62 $ in 2005 naar 72$ in 2007, moeten floreren. Het tegendeel is echter waar. Alhoewel de economie een respectabele groei van 5% kent, registreert men een ongeziene stijging van de inflatie en de werkloosheid. Volgens officiële cijfers schommelt de werkloosheid rond de 10% maar economisten schatten het werkelijk aantal werklozen twee keer zo hoog in. Volgens westerse ambassades in Teheran is de inflatie met zo'n 25% gestegen. Intussen haperen de buitenlandse investeringen.

Een reden voor deze negatieve economische cijfers is dat de Verenigde Staten al sinds 1979 Iran economische sancties oplegt. De hoofdredenen zijn echter de Iraanse economische structuur en het incompetente economische management, vooral door Ahmadinejad. De olie-inkomsten zijn goed voor 80% van de exportinkomsten, maar zelfs met een hoge wereldolieprijs kan de regering maar amper zijn rekeningen betalen. Door de zware terugkoopvoorwaarden, zijn buitenlandse bedrijven niet geneigd om te investeren in de olievelden waardoor de productie wordt belemmerd. Iran pompt hierdoor, in vergelijking met voor de revolutie, nog maar tweederde van de hoeveelheid olie op. Daarnaast hanteert de regering een systeem van subsidies voor voedsel, energie, bankkredieten enz. waardoor de marktprijzen sterk verstoord worden. Zo verspilt Iran enorm veel geld door goedkope petroleum te subsidiëren, en niet enkel voor Iran zelf maar ook voor de buurlanden. Dit geld had Iran veel beter kunnen investeren om de olieproductie te verhogen. De laatste week van juni ontstonden er kleine rellen in Iran nadat de regering een rantsoenering van de benzine had gedecreteerd waardoor de prijzen met 25% stegen. De reden van deze onpopulaire beslissing was de nood om de import van benzine te reduceren en om paal en perk te stellen aan de financiële tekorten die door de staatssubsidies uit de pan swingen.

Volgens het Internationaal Muntfonds (IMF) kent Iran een staatsgeleide economie. In de meeste sectoren domineren de staatsbedrijven of de ondoorzichtige semi-staatsinstellingen, de zgn. *bonyads (oorspronkelijk islamitische charitatieve instellingen).* Naar schatting controleert de regering zo'n 65 à 80 procent van de economie.

Het tweede probleem is het slechte economisch management van de huidige president Ahmadinejad. Hij heeft al veel schade berokkend met zijn onvoorspelbare, populistische en dikwijls wankelende aanpak van het economisch beleid. Elk jaar komen er ongeveer 800 000 jongeren bij op de arbeidsmarkt waarvan er maar de helft werk kan vinden. De economische ellende in Iran verklaart wellicht ook waarom Ahmadinejad de nationale trots een 'boost' wil geven en de aandacht richt op het nucleair programma. In dit verband kunnen we ons afvragen of economische sancties een goed idee zijn om Iran op de knieën te krijgen. Het enige effect van de sancties totnogtoe is dat het buitenlandse investeerders heeft afgeschrikt door het hoge risico, de hoge kosten en het ongemak dat verbonden is aan zaken doen in Iran. Het is daarenboven onduidelijk of dergelijke sancties het regime wel genoeg pijn zal doen en de Iraanse regering ertoe kan brengen af te zien van haar nucleaire plannen. De levensstandaard van de gemiddelde Iraniër mag dan al verlaagd zijn door de sancties maar de oorlog en de revolutie heeft de Iraanse bevolking geleerd om zelfredzaam te zijn. Wat wel zeker een impact zou hebben is een ineenstorting van de wereldprijs voor ruwe olie of sancties die gericht zijn op de Iraanse import van petroleum of de export van olie. Deze twee sancties zijn echter zeer onwaarschijnlijk.

President Ahmadinejad mag dan al een slechte economist zijn, hij is wel een gehaaide politicus. De jeugd van Teheran mag hem dan al verafschuwen, hij was in 2005 wel in staat om de stemmen van de traditionele lage en middenklasse in de wacht te slepen. Zijn beleid, zoals goedkope leningen voor jonge koppels, is er op gericht om de steun van deze groep te behouden. Voor miljoenen jonge Iraniërs in de Revolutionaire Garde, de Basij militie of de administratie, blijft de revolutie een economische voorziening en een morele leidraad. Op lange termijn zouden de Iraniërs kunnen concluderen dat de islamitische theocratie onwerkbaar is maar het zijn nationalisten die bij de dreiging van een buitenlandse aanval hun leiders zullen steunen.

Bronnen

The revolution strikes back. A special report on Iran. 21/07/2007, The Economist.
Iran's 'Security Outlook'. 09/07/2007. Middle East Report.
Dark Days for Women. 09/07/2007. IPS News
Bush line distorts Iran's real interest in Iraq. 25/07/07. IPS

Twee Koerdische journalisten ter dood veroordeeld in Iran

- Lieve Driesen -

Wanneer u dit leest, is het misschien al te laat. Op 16 juli werden twee Koerdische journalisten, Hiwa Butimar en Adnan Hassanpour, door de Iraanse rechtbank ter dood veroordeeld. Beide werden beschuldigd van 'Moharabe', een term die Iran gebruikt om een ernstige misdaad tegen de islam en de staat te beschrijven. Reporters Zonder Grenzen zegt dan wel dat Iran de grootste gevangenis voor journalisten is", maar de doodstraf wordt toch vrij uitzonderlijk uitgesproken voor journalisten.

De ter dood veroordeelde journalisten

Journalisten Adnan Hassanpour en Hiwa Butimar werden, na bijna zes maanden gevangenisstraf waar zij gefolterd en onmenselijk behandeld waren, ter dood veroordeeld. Hun eigen advocaten werden pas 24 uur voor de aanvang van het proces op de hoogte gebracht en hadden bijgevolg niet meer genoeg tijd om naar Merivan te reizen waar de hoorzitting plaatsvond. Hassanpour en Butimar werden door een advocaat van dienst vertegenwoordigd, van wie algemeen bekend is dat zij agenten van de Iraanse overheid zijn.

Dhr. Hassanpour is een schrijver en een enthousiaste journalist die schrijft voor bladen als het Koerdisch-Perzisch weekblad *Aso* (Horizon), die door de Iraanse autoriteiten in augustus 2005 werd gesloten. Hij is tevens lid van de Koerdische Schrijversvereniging. In 2002 publiceerde dhr. Hassanpour een boek over de oorsprong van de Koerden, hun geschiedenis, cultuur en politiek.
In januari 2007 werd hij door officieren van de inlichtingendiensten gearresteerd. De familie van Hassanpour wist pas twee maanden na zijn arrestatie waar hij vastzat en hebben nog geen gelegenheid gekregen om hem te bezoeken. De enige informatie waarover zij beschikken is het nieuws dat zij te horen kregen via een medegevangene die bij zijn vrijlating vertelde dat dhr. Hassanpour ernstig gewond is aan zijn rug en zijn armen. Voor zover wij weten, was dhr. Hassanpour lid van geen enkele organisatie. In april 2007 meldde de *Mehr News Agency*, die nauwe banden zou hebben met het Iraanse gerecht, dat Adnan Hassanpour contacten heeft gehad met Koerdische oppositiegroeperingen en twee mensen van de Khuzestan provincie heeft geholpen om Iran te ontvluchten. Zijn advocaat Saleh Nikbakht verklaarde in een interview met *Rooz* dat hij gearresteerd was wegens een telefoongesprek met een staflid van *Radio Voice of America*. Zijn familie denkt dat de enige verklaring voor zijn arrestatie de uitoefening van zijn recht op vrije meningsuiting is. Hassanpour heeft als journalist en schrijver veel over de Koerdische kwestie, en in het bijzonder over de situatie van de Koerden in Iran, geschreven.
Adnan Hassanpour werd volgens PEN op 15 juli 2007 van de gevangenis van Merivan overgebracht naar het detentiecentrum van het Ministerie van Inlichtingen in Sanandaj, de hoofdstad van de provincie Koerdistan. Op 16 juli zou hij ter dood veroordeeld zijn op beschuldigingen van spionage en *Moharebeh* (lett. 'in vijandschap leven met God'), activiteiten die gericht zijn tegen de staat en de islam. Het vonnis werd reeds in beroep bevestigd maar de woordvoerder van de rechterlijke macht, Alireza Jamshidi, kon niet bevestigen of het Hooggerechtshof al zijn zege had gegeven. Een terdoodveroordeling moet door het Hooggerechtshof immers goedgekeurd worden alvorens men die kan uitvoeren. Het hoofd van de rechterlijke macht, Ayatollah Mahmoud Hachemi Sjahroudi, kan ook interveniëren om de uitvoering van de straf te voorkomen.

Hassanpour's neef, Hiwa Butimar, kreeg voor dezelfde redenen de doodstraf. Toen de familie hem twee maanden na zijn arrestatie voor de eerste maal zag, heeft men kunnen vaststellen dat hij zwaar fysiek en emotioneel was gefolterd. De familie smeekt de internationale gemeenschap om hulp. Hiwa Butimar is een journalist, een milieuactivist en medestichter van de milieuvereniging Sabzchia. Deze organisatie focust op milieukwesties die de regio van Iraans Koerdistan aangaan. Hij werd op 23 december 2006 gearresteerd door Iraanse officieren van de inlichtingendiensten. Na zijn arrestatie bleek dat hij werd beschuldigd van 'daden tegen de nationale veiligheid en spionage voor westerse landen'. In een verklaring stelde de Inlichtingdienst dat dhr. Butimar lid was van de politieke groepering PJAK en dat hij betrokken was bij een militie die heimelijk actief was tegen de regering.

De ter dood veroordeelden Hiwa Butimar en Adnan Hassanpour worden op een geheime plaats vastgehou-

Koerdisch dorp in Iran (Foto: Nick Hannes)

den. Naar alle waarschijnlijkheid zal het doodsvonnis worden voltrokken indien er geen internationale interventie komt.

Patroon van repressie

Alles wijst erop dat deze twee Koerden werden gearresteerd omwille van hun Koerdische identiteit. Sinds juli 2005 constateert men een waar patroon van repressie tegen journalisten en mensenrechtenactivisten in Iraans Koerdistan. In de zomer van 2005 was het een maandlang erg onrustig in de Koerdische regio van Iran naar aanleiding van de moord op Shwane Qaderi, een vijfentwintigjarige die door de politie in de straten van Mehabad werd doodgeschoten. Vervolgens had een militair voertuig zijn lichaam door de straten van de stad voortgesleept. Er werden foto's van Qaderi's gefolterd lichaam op internet verspreid en een woedende menigte had daarop in verschillende Koerdische steden en dorpen regeringskantoren en banken aangevallen. Bij de rellen en betogingen werden verschillende mensen gedood en gewond. Honderden Koerden werden gearresteerd. Op 13 juli werd de 17-jarige Abdolsamad Nasiri door veiligheidsagenten in Mahabad geslagen tot hij erbij neerviel. Een Koerdische activist vertelde aan IPS[1]: "De omstandigheden van de dood van deze jongere zijn niet duidelijk maar de sfeer was die dag zeer gespannen en vele winkels waren gesloten om de verjaardag van de moord op Abdolrahman Ghassemlou, de leider van de Democratische Partij van Iraans Koerdistan (PDK-I), te herdenken." De Koerdische leider werd in 1989 in Wenen vermoord. De Iraanse regering heeft nooit toegegeven dat zij hiermee iets te maken hadden.
In juli had de PDK-I opnieuw opgeroepen om de moord op Ghassemlou te herdenken. Diezelfde dag zijn er in verschillende Koerdische steden opnieuw rellen uitgebroken. De winkels hadden ook nu hun deuren gesloten in protest tegen de grote discriminatie van de Islamitische Republiek van Iran tegen de Koerden. Sinds de val van het regime van Saddam Hussein in Irak en de vestiging van de Koerdische Regionale regering in Noord-Irak, hebben de Iraanse Koerden hun eisen opnieuw kracht bijgezet. De gewapende strijd zou echter niet langer op de agenda van vele Koerdische groeperingen staan. Vele zeggen nu te streven naar een gefederaliseerde staat. Enkel de PJAK (Partiye Jiyane Azad Kurdistane of Partij voor het Vrije Leven in Koerdistan), een kleine guerrillagroepering die banden zou hebben met de Koerdische Arbeiderspartij (PKK), voert nog gewapende operaties uit tegen de regeringstroepen. De PJAK heeft basissen in Turkije en Noord-Irak, die regelmatig worden aangevallen door troepen van de Iraanse regering. In maart hadden de guerrilleros nog een helicopter van de Iraanse Revolutionaire Garde uit de lucht gehaald waarbij twee topfunctionarissen van de Revolutionaire Garde en zeven andere leden van de militaire staf omkwamen.

Oproep tot actie

Het Koerdisch Instituut vzw is principieel tegen de doodstraf en vindt het erg verontrustend dat Koerden in Iran de doodstraf krijgen op basis van etnische discriminatie, wat een schending is van de basisprincipes van het internationaal recht.
Wij roepen de Iraanse autoriteiten op om dhr. Butimar en dhr. Hassanpour onmiddellijk vrij te laten en roepen de internationale gemeenschap, internationale mensenrechtenorganisaties en schrijversverenigingen op onze oproep te steunen.
U kan alvast een petitie tekenen van Reporters Zonder Grenzen op http://www.rsf.org/article.php3?id_article=15054 die oproept tot de onmiddellijke vrijlating van Adnan Hassanpour en Hiwa Butimar.
Voor meer informatie, contacteer het Koerdisch Instituut vzw (Derwich M. Ferho): kib@skynet.be of bel naar +32/(0)2 230 89 30

[1] *Death Penalty: Two Kurdish journalists on Iran's Death Row.* 01/08/2007. IPS News Agency.

koerd - nr.38.2007.ps - 8/23/2007 2:06 PM

De strijd rond de nieuwe oliewet in Irak

- Ludo De Brabander -

Na veel getouwtrek en verwarrende berichten is de regering Maliki er begin deze zomer naar eigen zeggen in geslaagd een consensus te bereiken over een oliewetsontwerp, dat de exploratie, ontginning en verdeling van de inkomsten moet regelen. Maar tussen de verschillende politieke partijen en sectaire groepen blijft de onenigheid voortduren, vooral over de bevoegdheidsverdeling tussen de federale regering en regio's en provincies. Vakbonden, olie-experts en organisaties in het buitenland vrezen dan weer dat de oliewet teveel macht in handen zal geven van de oliemultinationals en spreken van een verkapte privatisering.

Sinds de Brits-Amerikaanse bezetting van Irak woedt er een hevige politieke strijd over de toekomst van de Iraakse oliereserves. Er is veel geld mee gemoeid. Het gaat om 115 miljard Barrels (1 barrel = 159 liter) van bewezen reserves en een mogelijke extra 215 miljard aan vermoedde reserves. Aan de prijs van 64 $ per Barrel gaat het over een astronomisch bedrag dat overeenkomt met 1 miljoen dollar per hoofd van de Iraakse bevolking. Maar daar wringt net het schoentje. Critici stellen dat de soevereiniteit over de Iraakse olie voor een groot deel in handen dreigt te komen van de grote oliemultinationals.

Toen de voorlopige coalitieregering (Coalition Provisional Authority – CPA) onder leiding van Paul Bremer III het besluit nam om de oliesector uit te sluiten van de privatiseringsgolf zoals vastgelegd in 'Order 39' (19 september 2003), kwam dat voor velen als een verrassing.[1] Veel tegenstanders van de oorlog en daaropvolgende bezetting beweerden immers dat het de Amerikanen en hun bondgenoten vooral om te doen was greep te krijgen op de begeerde Iraakse olierijkdommen. Een rapport dat een Brits NGO-Platform in november 2005 publiceerde werpt evenwel een ander licht op het begrip privatisering. In het rapport stellen ze dat er gewerkt wordt aan de introductie van het systeem van Production Sharing Agreements (PSA's).[2] Bij een PSA wordt de olie niet geprivatiseerd, zoals dat het geval is met het koloniale concessiesysteem, waarbij er na het oppompen van de olie enkel nog royalty's en taksen aan het productieland moesten worden betaald. In theorie heeft de staat bij een PSA de volledige controle over de olie, terwijl een privé-bedrijf of consortium via een contract instaat voor de ontginning ervan. In het PSA-systeem levert het privé-bedrijf het kapitaal, eerst voor de exploratie en vervolgens ook voor het oppompen en het uitbouwen van de infrastructuur. Het eerste deel van de opgepompte olie moet de kosten van dit alles dekken (= kostenolie), de rest wordt als winst verdeeld tussen de staat en het bedrijf volgens een afgesproken verdeelsleutel. In de gevallen waar het systeem van de PSA's is toegepast, is dat achteraf zeer nadelig gebleken. Uit een conservatieve berekening van het Britse Platform blijkt dat het verlies voor Irak tussen 55 tot 143 miljard $ (bij een lage prijs van een vat olie) zou bedragen. Onder de gunstige voorwaarden van het contract zouden de oliemaatschappijen bovendien 42 tot 162 procent van hun investeringen terugverdienen, wat veel meer is dan de gebruikelijke 12 procent voor industrieën.

Een topman van Shell pleitte al in 2003 op een conferentie voor het gebruik van PSA's in Irak "om de investering veilig te stellen". Een jaar later publiceerde ITIC (International Tax & Investment Centre), een lobbygroep van 110 bedrijven waarvan een kwart uit de oliesector, een rapport getiteld *Petroleum and Iraq's Future: fiscal options and challenges*, dat het PSA als het meest aangewezen systeem voor de petroleumindustrie in Irak zou aanwijzen.[3] Het rapport stelt verder dat "de wetgever een kader moet creëren waarin het PSA-model zit vervat…"

Het was niet voor het eerst dat de PSA's ter sprake kwamen. In oktober 2001, kort na 9/11 en anderhalf jaar voor de invasie, startte het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken het 'Toekomst voor Irak

---

1 Zie: De Brabander, Ludo. Privatiseringen in Irak: Order 39, in: Vrede nr. 365, januari-februari 2004 (ook op te vragen via www.uitpers.be)

2 Muttitt, Greg. Crude Designs: The Rip-Off of Iraq's Oil Wealth. PLATFORM met Global Policy Forum, Institute for Policy Studies (New Internationalism Project), New Economics Foundation, Oil Change International en War on Want, November 2005 (het rapport is op te vragen via http://www.carbonweb.org/). Vrede vzw maakte een vertaling van dat rapport dat verscheen in het vredescahier 4/2005 onder de titel: Wingewest Irak. De roof van de Iraakse olie (te bestellen via abo@vrede.be)

3 ITIC. Petroleum and Iraq's Future: fiscal options and challenges. Herfst 2004 (op te vragen via: http://www.iticnet.org/publications/Iraq-book.pdf)

Ontploffing van een oliepijpleiding in Tikrit (Foto: Nick Hannes)

Project' op, met een zeventiental subgroepen waaronder de werkgroep 'Olie en Energie', die in totaal vier keer samenkwam.[4] Bahr al-Uloum, de latere minister van Olie (tot december 2005) maakte er deel van uit. De werkgroep adviseerde de PSA als het meest gunstige model om investeerders aan te trekken. In een samenvattende nota van de werkgroep staat: "Oliebedrijven vinden de PSA aantrekkelijk omdat, hoewel de nog niet ontgonnen reserves eigendom van de staat blijven, die reserves wel in hun boeken kunnen worden ingeschreven". Toen Paul Bremer de Iraakse regeringsraad installeerde, gaf hij het ministerie voor Olie aan een lid van de werkgroep, namelijk aan de reeds genoemde Bahr al-Uloum. Bahr al-Uloum was een uitgesproken voorstander van privatiseringen, maar kon zich voor de ontginning van ruwe olie verzoenen met het PSA-systeem. In een gesprek met de Financial Times zei al-Uloum bovendien dat er voorrang moet gegeven worden aan Amerikaanse bedrijven "en misschien aan Europese bedrijven".[5]

In oktober 2005 werd de nieuwe grondwet bij referendum goedgekeurd. In artikel 9 wordt de gevoelige kwestie aangeraakt over de verdeling van de olierijkdommen tussen de federale staat, de regio's en de provincies, namelijk volgens het principe dat deze samen de nodige politieke strategie zullen uitwerken om de gas- en olierijkdommen te ontginnen met de meest moderne technieken van de markteconomie. Het was dus wachten op de oliewet om dit principe te regelen wat voorspelbaar tot veel getouwtrek zou kunnen leiden. Maar tegelijk sloop in de grondwet het begrip markteconomie in, wat kan gezien worden als een definitieve afrekening met de oude politiek van nationalisering.

De Koerdische autoriteiten zouden zich zeer ongeduldig tonen en wilden gauw de olierijkdom ten gelde maken. Al in juni 2004 tekende de Koerdische Regionale Regering (KRG) een eerste prospectie- en ontwikkelingscontract wat voor eerste wrijvingen zorgde met de federale minister voor Olie. In een latere overeenkomst (oktober 2005) met een constructie rond het Canadese Heritage Oil, is er sprake om de ontginning van het Taq Taq olieveld in Koerdistan te laten verlopen via een PSA, ook al was er nog altijd geen wet die de toewijzingen, bevoegdheden en verdeling van de inkomsten zou regelen. De verschillende contracten van de KRG met buitenlandse oliebedrijven zorgden voor geregelde botsingen. In mei van dit jaar zei de federale Olieminister, Hussein Shahristani, dat elk contract getekend voor de aanvaarding van de oliewet, geannuleerd zou worden.

Het voorstel van oliewet

Op 15 januari 2007 wordt uiteindelijk een eerste voorstel van oliewet opgesteld, gevolgd door een herziene versie op 15 februari 2007. Er is daarin geen sprake meer van de gecontesteerde PSA's. Volgens de petroleumvakbonden zorgt het ontwerp er desondanks wel degelijk voor dat de controle over de olie in handen komt van de oliemultinationals en zijn de PSA's er onder een andere naam (als 'Exploration and Risk Contracts') terug in opgenomen. Op een conferentie

4 Zie voor meer informatie over dit project: http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB198/index.htm
5 Geciteerd in Muttitt, Greg (zie boven)

in Londen (18 juli) zei de voorzitter van de Iraakse Federatie van Petroleumvakbonden (IFOU), Hassan Jumaa Awad al Assadi, dat het over een cosmetische verbale aanpassing ging die in essentie niets aan de zaak veranderde. Hassan Jumaa legde uit dat een PSA doorgaans slechts gebruikt wordt in landen met kleine olievelden en hoge exploratie- en ontginningskosten. In Irak ligt de olie er als het ware voor het rapen in grote gekende en toegankelijke velden die aan zeer lage kosten kunnen geëxploreerd en ontgonnen worden. De vakbonden verzetten zich tegen het oliewetsvoorstel met stakingsacties en betogingen.

Dat neemt niet weg dat de Iraakse regering begin juli, na lange discussies en onder druk van Washington, uiteindelijk aankondigt dat het ontwerp klaar is voor bespreking in het Iraakse parlement. De Koerden lagen lang dwars omdat volgens hen bepaalde passages niet in overeenstemming waren met de grondwet, omdat de olievelden de facto grotendeels onder controle bleven van een nieuw op te zetten staatsoliebedrijf (Iraqi National Oil Company – INOC). Ook na de aankondiging van de regering dat er een akkoord was, bleef de controverse omdat er achteraf nog veranderingen aan het ontwerp zouden zijn aangebracht die schade konden berokkenen aan de Koerdische belangen. Volgens de Koerdische minister voor Natuurlijke Hulpbronnen, Ashti Horami, werd er een clausule ingevoegd die stelt dat olie-exploratiecontracten door de centrale regering zouden worden beslist.[6] Veel verwarring dus. Toch liet de Koerdische Regionale Regering verstaan dat met de afspraak dat 17 procent van de inkomsten naar de Koerdische autoriteiten terugvloeit, een belangrijk deel van de buit is binnengehaald.

Behalve bij de vakbonden stuit het wetsontwerp ook op grote weerstand bij de meeste Arabisch soennitische politieke partijen en de (sjiïtische) partij van al-Sadr, die de regeringsbijeenkomsten overigens al geruime tijd boycotten. Een groep van 108 economische, juridische en olie-experts schreef dan weer een brief aan de leden van het Iraakse parlement met hun kritiek op de wet en vroeg om het wetsontwerp niet te behandelen zolang er onduidelijkheid bestaat over nieuwe gewenste grondwetshervormingen.

Kritieken op het oliewetsontwerp

Munir Chalabi, de contactpersoon in Groot-Brittannië van de Algemene Vereniging van Oliewerkers, verwoordt in een artikel de kritiek van de vakbonden en verschillende olie-experts op de olieplannen van de Iraakse regering.[7] Volgens hem kan het alleen maar nadelig werken voor de Iraakse bevolking als er een oliewet wordt goedgekeurd terwijl de bezetting van het land nog aan de gang is en de politieke situatie volledig onstabiel is. Volgens de vakbonden leidt het wetsontwerp ertoe dat de olierijkdom opnieuw wordt geprivatiseerd wat het land terugbrengt naar de situatie van voor 1961. In 1961 werd wet 80 goedgekeurd die 99,5 procent van alle Iraakse grond van de toenmalige Iraqi Petroleum Company (een consortium van Westerse oliemultinationals) nationaliseerde. De zogenaamde *Exploration and Production Contracts* (EPC's) verschillen weinig van de PSA's en vormen een verkapte privatiseringsmethode die technisch gezien het eigendom over de oliereserves aan de Iraakse staat overlaat, maar in werkelijkheid de volledige controle overhevelt naar de Oliemultinationals. De vakbonden hekelen ook het feit dat de *Federale Raad voor Olie en Gas*, waarvan sprake in het wetsontwerp, de volledige bevoegdheid krijgt over de goedkeuring en ondertekening van alle lange termijncontracten, terwijl dat eigenlijk de taak zou moeten zijn van het Iraakse Parlement. Gezien de sectaire samenstelling van die Raad, aldus de vakbonden, zou daardoor de nationale economische agenda gedomineerd worden door regionale en lokale belangen die de regio's en provincies verder tegen elkaar dreigt op te zetten.

Het is nog onduidelijk in welke mate het ontwerp van 15 februari is aangepast, maar volgens artikel 5 van de 15/02-versie is de Federale Raad voor Olie en Gas samengesteld uit vertegenwoordigers van de federale en regionale regering en van de provincies, de directeur van de Iraakse Centrale Bank, naast de CEO's van de belangrijkste petroleumbedrijven en experts. Ook dat zet veel kwaad bloed bij de vakbonden, want dat geeft privé-bedrijven een zeg over de olierijkdommen in Irak.

Het Britse NGO-Platform, van wie eerder sprake, stelde in zijn kritiek op het ontwerp dat er helemaal geen minimumniveau afgesproken is voor de participatie van de staat in de afgesloten contracten. De petroleumbedrijven kunnen bovendien hun winsten onbeperkt transfereren naar het buitenland. Het Platform vindt het ook niet kunnen dat het wetsontwerp stelt dat betwistingen tussen buitenlandse bedrijven en de Iraakse autoriteiten die niet via onderhandelingen kunnen worden opgelost, door een internationale instantie zullen worden behandeld, waardoor het eigen Iraakse juridische systeem als het ware buiten spel wordt gezet.

Dat er nog veel verdeeldheid bestaat over de oliewet blijkt uit het feit dat nagenoeg alle fracties in het Iraakse parlement, inclusief de Koerden, de bespreking van het wetsontwerp hebben uitgesteld tot na het zomerreces. Voor de Amerikaanse president Bush is dat een streep door de rekening, want die argumenteert dat een vlugge goedkeuring van de wet cruciaal is voor de stabiliteit van het land en bepalend voor het debat over de Amerikaanse militaire aanwezigheid in het land. In het vroege najaar wordt er een stevige discussie verwacht als Washington het resultaat moet voorleggen van de 'nieuwe' strategie die een einde moet maken aan het verzet en de terreuraanslagen.

24 juli 2007

---

6 Kurdistan Observer. Kurdish Official Says KRG Will Rejects Draft Oil Law, 11 juli 2007 (zie: http://kurdistanobserver.com)
7 http://www.handsoffiraqioil.org/2007/03/analsyis-of-oil-law-by-munir-chalabi.html

koerd - nr.38.2007.ps - 8/23/2007 2:06 PM

De Turkmenen in Irak: een bewogen geschiedenis*

- Fabienne Bossuyt -

Noord-Irak mag dan voorlopig grotendeels gespaard blijven van het grootschalige sektarische geweld dat elders in het land woedt, ook het multi-etnische noorden [1] van Irak heeft de overgang naar het post-Saddam-tijdperk nog lang niet verteerd. Vooral in en rond de olierijke stad Kirkoek lopen de spanningen tussen de gemeenschappen hoog op. De Koerden willen dat de voormalige provincie Kirkoek [2] deel wordt van de Koerdische Autonome Regio, maar dat is niet naar de wens van Turkmenen. Net als bepaalde Assyriërs en Arabieren in de regio vrezen zij een grotere Koerdische dominantie, al lijken niet alle Turkmenen daar even bang voor.

Centraal-Aziatische roots

De Turkmenen zijn na de Arabieren en de Koerden de derde grootste etnische bevolkingsgroep van Irak. Doordat de laatste betrouwbare volkstelling in Irak meer dan vijftig jaar geleden werd gehouden, weet niemand precies hoe groot de Iraaks-Turkmeense bevolking is. Hun aantal varieert - al naargelang de bron - van zo'n 220.000 tot 3 miljoen. Volgens officiële bronnen van de Koerdische Regionale Regering leven er in heel Irak zo'n miljoen Turkmenen en in Noord-Irak zo'n 200.000 à 300.000. De Turkmenen in Irak zijn voor het grootste deel moslim, met een min of meer gelijke verdeling tussen sjiieten en soennieten. Als afstammelingen van de *Oghuz*-Turkmenen spreken de Turkmenen *Oghuz,* een van de vele Turkse talen. De Turkmenen leven in Irak verspreid over de noordelijke provincies Ninive, Ta'min, Arbil en Salahaddin, in de centrale provincie Diyala en in de hoofdstad Bagdad [3].

Hun geschiedenis in Irak gaat terug tot de zevende eeuw, toen de eerste Turkmenen zich vanuit Centraal-Azië in Irak vestigden. Die migratiegolf kaderde binnen de expansiedrang van de *Seldsjoeken,* die rechtstreeks afstamden van de Turkmeense *Oghuz*-stam in Centraal-Azië. In de elfde en twaalfde eeuw veroverden de *Seldsjoeken* grote delen van Turkije, Irak en Perzië, een imperium dat enkele eeuwen later verder uitgebouwd zou worden door de *Ottomanen*. Ook zij stamden af van de *Oghuz*-Turkmenen. Onder hun bewind kwam in de zestiende eeuw een tweede Turkmeense migratiegolf richting Irak op gang. Tot het einde van het Ottomaanse tijdperk zouden de Turkmenen een invloedrijke rol spelen in Irak.

Toen het Iraakse koninkrijk na de Eerste Wereldoorlog gesticht werd op het puin van het Ottomaanse rijk en de Britten de grenzen van het Iraakse mandaatgebied trokken, werd onder meer de voormalige Ottomaanse provincie Mosoel ingelijfd, waartoe ook de olierijke stad Kirkoek behoorde. Terwijl de Turkmenen onder de Iraakse monarchie verschillende rechten genoten, veranderde hun toestand drastisch met de stichting van de Iraakse republiek. Het nieuwe regime in Bagdad begon al gauw de niet-Arabische gemeenschappen te onderdrukken. Om hun greep op de olierijke regio [4] van

---

* Met dank aan Robert Soeterik en Bert Cornillie voor hun bijdrage en commentaar.

[1] Noord-Irak staat hier zowel voor de noordelijke provincies Duhok, Arbil en Sulaimaniya, die deel uit maken van de Koerdische Autonome Regio, als voor de noordelijke provincies Ninive, Tamin en Salahaddin.

[2] Kirkoek is nu de hoofdstad van de provincie Ta'min, maar was tot midden jaren zeventig onderdeel van de provincie Kirkoek. Het was ook in die periode dat de Koerden een autonoom gebied kregen toegewezen in Irak. Binnen het kader van een administratieve hervorming van de Iraakse provincies besliste Saddam Hoessein toen de provincie Kirkoek in twee te splitsen en de grenzen van het gebied te hertekenen zodat er meer Arabieren in het district rond de stad Kirkoek zouden wonen.
Cornillie en Declercq (2003) merken op dat volgens de volkstelling van 1957 in de stad Kirkoek meer Turkmenen dan Koerden woonden maar dat er rond Kirkoek vier keer meer Koerden woonden dan Turkmenen. Door de etnische zuivering die het Ba'ath-regime doorvoerde in de streek is het aantal Koerden nadien sterk gedaald (Zie *In de schaduw van Saddam. Het Koerdische Experiment in Irak*, Bert Cornillie & Hans Declercq (Red.), Amsterdam-Leuven: Bulaaq & Van Halewyck, 2003, p.77).
Hun aantal is wel flink toegenomen met de recente terugkeer van gedeporteerde Kirkuki's. Een geplande volkstelling, die oorspronkelijk voorzien was voor eind juli, moet het juiste aantal van elke gemeenschap in Kirkoek aangeven.

[3] Bron: Turkmen People's Party

[4] De olievelden rond Kirkoek werden eind jaren twintig ontdekt en behoorden toen tot de grootste ter wereld, met een resterende omvang van ca. 16 miljard vaten.

Turkmeense nationaliteiten betogen in Kirkoek tegen federalisering van Irak.

Kirkoek te verstevigen voerden de nieuwe Iraakse machtshebbers bovendien een araberiseringspolitiek [5] door. Die strategie werd verder geïntensiveerd na de staatsgreep in 1963 door de Ba'ath-partij, die vanaf 1968 35 jaar lang onafgebroken aan de macht zou blijven. De arabisering had als hoofddoel de etnische samenstelling in Kirkoek te veranderen ten voordele van de Arabische bevolking. Van 1975 tot vlak voor de inval van het Amerikaanse leger in 2003 werden vele duizenden Koerdische [6], Assyrische en Turkmeense families effectief uit de streek weggevoerd en vervangen door Arabische families afkomstig uit Midden- en Zuid-Irak. Vele Turkmenen hadden de arabiseringsstrategie aanvankelijk gesteund, maar in de jaren tachtig zagen ze geleidelijk in dat het beleid zich tegen henzelf keerde. Heel wat Turkmenen waren in het verleden trouwe bondgenoten van de Ba'ath-partij geweest en hebben het arabiseringsbeleid lange tijd beschouwd als een "noodzakelijke dam tegen een Koerdische overheersing"[7]. Sommige Turkmenen bekleedden zelfs hoge posities binnen de Ba'ath-partij of het Iraakse leger.

Politieke en culturele onderdrukking

Tezelfdertijd bemoeilijkte het Ba'ath-regime de pogingen van de Turkmenen om zich sociaal en politiek te verenigen, met als dieptepunt de arrestatie en executie in 1980 van enkele leiders van het Turkmeense Broederverbond [8]. De Golfoorlog van 1991 zorgde voor een keerpunt met de oprichting van de Koerdische Autonome Regio en bood de Turkmenen – onder Koerdisch bestuur - meer mogelijkheden voor culturele en politieke expressie. De Iraakse Nationale Turkmeense Partij (INTP) richtte een radiozender op, even als een Turkmeense pers, een aantal scholen en een kleine troepenmacht. Er werden nieuwe partijen opgericht, die in 1995 onder impuls van Ankara het Iraaks Turkmeens Front (ITF) vormden. Turkmeense politici kregen een ministerpost binnen de Koerdische regionale regering. Maar de rechten van de Iraakse Turkmenen bleven beperkt en ze kregen niet de politieke inspraak waar het ITF hard op hoopte. Via de INTP werden de Turkmeense Irakezen lid van de *Unrepresented Nations and People's Organisation* (UNPO), een internationale organisatie voor naties en volkeren die niet vertegenwoordigd zijn in de grote internationale instellingen zoals de Verenigde Naties [9].

Voor de Turkmenen buiten de Koerdische Autonome Regio kwam er na de Golfoorlog weinig of geen verbetering. Cornillie & Declercq merken op dat Saddam na 1995 de gedwongen arabisering van de Turkmenen zelfs opdreef, grotendeels als gevolg van de toenemende Turkse bemoeienis [10]. De aanwezigheid van de Arbeiderspartij van Koerdistan (PKK) in Iraaks Koerdistan was Ankara een doorn in het oog. 1995, het jaar dat het ITF werd opgericht, was ook het jaar dat Turkije voor het eerst de Iraakse grens overstak voor een grootschalige militaire operatie tegen de PKK, die vanuit het grensgebied aanvallen pleegde op Turkse doelwitten. Bagdad was er allerminst mee gediend dat tienduizenden Turkse troepen het Iraaks grondgebied binnenvielen. Ankara wierp zich intussen steeds meer op als hoeder van zijn Turkmeense 'broedervolk' in Irak, ook al hadden veel Turkmenen liever geen Turkse pottenkijkers [11].

Rust verstoord

Als het in de jaren negentig relatief rustig was in de multi-etnische provincies van Noord-Irak, dan heeft de val van Saddam Hoessein de rust grondig verstoord. Nog geen maand na de inval van het Britse-Amerikaanse leger in Irak, werden de eerste schermutselingen waargenomen tussen Koerden en Turkmenen

---

[5] Deze strategie werd enkel doorgevoerd in die gebieden in Noord-Irak die niet behoorden tot het autonome Koerdistan. In 1970 had de Iraakse regering in een autonomieverdrag met de Koerden groen licht gegeven tot de oprichting van een semi-autonome Koerdische regio in het noorden van Irak. De historische Koerdische stad Arbil werd opgenomen in het gebied, in tegenstelling tot het olierijke Kirkoek, dat de Iraakse regering bewust onder haar controle hield.

[6] Door hun grote aantal in de regio waren vooral de Koerden het doelwit van het arabiseringbeleid. In november 1995 erkende een Iraakse functionaris dat zo'n vijftigduizend Koerden waren gedeporteerd naar de zuidelijke districten 'Nasiriya' en 'Diwaniya'. Maar Human Rights Watch (HRW) schat het werkelijke aantal gedeporteerde Koerden nog veel hoger. Zie *Ba'athis and Kurds. Genocide in Iraq*, uit het HRW-rapport 'Genocide in Iraq. The Anfal Campaign Against the Kurds', HRW, http://hrw.org/reports/1993/iraqanfal/ANFAL1.htm, juli 1993, New York.

[7] Zie Cornillie & Declercq, p.78.

[8] Het Turkmeense Broederverbond werd opgericht in 1960 en diende vooral als een soort 'club' voor de Iraakse Turkmenen.

[9] Zie website UNPO: http://www.unpo.org/

[10] Zie Cornillie & Declercq, 2003, p.78

[11] De Turkse 'verbondenheid' met het Turkmeense 'broedervolk' in Irak beperkt zich evenwel tot de Turkmeense soennieten in Irak. Ankara biedt geen steun aan de Turkmeense sjiieten.

[12]. Vooral de voormalige provincie Kirkoek blijkt een twistappel te zijn. Volgens de nieuwe Iraakse grondwet moet voor eind december via een referendum beslist worden of Kirkoek al dan niet deel wordt van de Koerdisch Autonome Regio. Zowel het ITF als de Turkse regering hebben al meer dan eens opgeroepen om het referendum uit te stellen tot de situatie in de regio 'genormaliseerd' is. De normalisatie van Kirkoek staat synoniem met het zoveel mogelijk terugdraaien van de gevolgen van de jarenlange arabisering. De Grondwet verwijst in die context onder meer naar de terugkeer van de oorspronkelijke bevolking. Maar dat die vooral uit Koerden bestaat, zorgde reeds voor opschudding onder de Turkmenen en Arabieren die vrezen dat het lot van Kirkoek zo beslist wordt ten voordele van de Koerden, die duidelijk in de meerderheid zijn op het platteland van de provincie Kirkoek.

De hevige politieke discussies in Kirkoek draaien ook rond de oorsprong van de stad en de verdeling van de olieopbrengsten. De Koerden beweren dat Kirkoek historisch gezien een Koerdische stad is, een stelling die Turkmeense nationalisten maar al te graag weerleggen. Zij beweren dat de stad van oudsher in Turkmeense handen is geweest. Etnische spanningen tussen de Koerden en de Turkmenen werden aangescherpt door de aanwezigheid van de omvangrijke olievelden in de streek. Als de Koerden straks de politieke controle over Kirkoek zouden verwerven, dan zouden ze ruimschoots kunnen profiteren van de olieopbrengsten, ook al wordt mogelijk een omstreden oliewet door het Iraakse parlement aangenomen, die de gelijke verdeling van de olie-inkomsten moet garanderen. Die vaststelling zorgt voor extra spanningen onder de Turkmenen en verhoogt de druk op de Koerdische en Iraakse regeringen om via onderhandelingen met alle betrokken partijen een compromisoplossing te zoeken in plaats van een referendum te houden.

Onderlinge verdeeldheid

Vreemd genoeg zijn niet alle Turkmenen gekant tegen de toevoeging van Kirkoek bij de Koerdische Autonome Regio. De grootste onvrede met de Koerdische positie leeft zonder twijfel onder de aanhangers van het ITF, de meest radicale Iraaks-Turkmeense beweging. Maar het Front geniet lang niet alle steun van de Turkmeense bevolking [13]. Velen zien het [ITF] als een spreekbuis van Ankara. Vast staat dat de beweging nog steeds gesteund wordt door het Turkse leger en de extreemnationalistische Turkse partij MHP, die via financiële en logistiek steun aan het ITF hun eigen belangen willen veilig stellen. Het Turkse regime ziet Kirkoek liever niet in Koerdische handen, grotendeels omdat het vreest voor de impact die een Koerdische machtsuitbreiding mogelijk zou hebben op de Koerdische bevolking in Turkije. Bovendien zit Ankara nog steeds verveeld met de PKK-strijders die vanuit het Iraaks grensgebied opereren. Door zich achter het Turkmeense volk te scharen hoopt Turkije meer internationale legitimiteit te verwerven voor zijn politieke en militaire interventies in Noord-Irak.

Dat de Turkse 'verbondenheid' met de Iraakse Turkmenen op zijn zachtst gezegd dubieus is, blijkt duidelijk uit het feit dat Ankara zich enkel schaart achter die Turkmeense – in het bijzonder soennitische - partijen die zich openlijk verzetten tegen een federaal Irak. Dus geen Turkse steun aan de sjiitische partij van de Turkmeense Islamitische Unie (TIU), die voorstander is van een federale structuur. De TIU heeft nauwe banden met de Iraakse regering en zit politiek op dezelfde lijn als de sjiitische geestelijke en politicus Moqtada al-Sadr, die zich opwerpt als Iraaks nationalist en tegenstander van het uiteenvallen van het land. Al-Sadr lanceerde eerder al een charmeoffensief om de sjiitische bevolking in Kirkoek - zowel de Arabieren als de Turkmenen - voor zich te winnen. Maar Sadrs voorliefde voor geweld zint de sjiieten in de regio niet. De meeste sjiitische Turkmenen lijken de Koerdische plannen liever met vreedzaam verzet te bestrijden [14]. De Koerdische Regionale Regering, die steeds meer inziet dat de impasse rond Kirkoek enkel doorbroken kan worden door onderhandelingen met alle betrokken partijen [15], klaagt evenwel dat de onderlinge verdeeldheid tussen de Turkmeense partijen en het gebrek aan een duidelijk politieke leider concrete onderhandelingen met de Iraakse Turkmenen moeilijk maken.

Intussentijd lijkt de voortdurende oorlog in Midden- en Zuid-Irak steeds meer zijn tol te eisen op de Turkmeense bevolking. Hoewel Noord-Irak grotendeels relatief veilig is, lijkt het geweld zich geleidelijk meer noodwaarts te spreiden. Naast de eerder lukrake bomaanslagen in Kirkoek, bevestigen verschillende berichten dat soennitische opstandelingen het steeds meer gemunt hebben op de Turkmeense sjiieten in het noorden [16].

---

[12] Zie "Tensions between Kurds and Turkomans in Iraq Escalate", *People's Daily,* 15 april 2003, http://english.peopledaily.com.cn/200304/15/eng20030415_115232.shtml
Eind jaren vijftig bouwden zich voor het eerst spanningen op tussen de Turkmenen en een groepje Koerdische inwijkelingen. In maart 1959 was er in Mosoel een bloedig treffen tussen Koerdische communisten en Turkmeense (anti-communistische) conservatieven.

[13] Turkmeense politieke rivalen van het ITF zeggen dat de radicale beweging onder de Turkmenen in Iraaks Koerdistan slechts een aanhang van 5 procent heeft, terwijl de andere 95 procent zou willen samenwerken met Koerden en Arabieren.
Zie onder meer "Turkmen fears of Iraqi conflict", BBC NEWS, 10 maart 2003, door Jim Muir, http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/middle_east/2835683.stm

[14] Zie 'Kirkuk's Referendum Revives Fears of Ethnic Violence', door James Brandon, Jamestown Foundation, *Terrorism Focus*, volume 4, N° 1, 14 februari 2007, Washington, http://jamestown.org/terrorism/news/article.php?articleid=2370248

[15] Zie *Iraq and the Kurds: Resolving the Kirkuk Crisis*, International Crisis Group, Middle East Report, N°64, 19 april 2007.

[16] Zie onder meer "115 are killed in north Iraq as blast hits Shi'ite village", *The Washington Post*, 8 juli 2007.

koerd - nr.38.2007.ps - 8/23/2007 2:06 PM

Koerden in Oekraïne: Waar het goed is, is mijn vaderland!

- Alexander Lyapkalo -

Sinds de val van het ijzeren gordijn en het uiteenvallen van de Sovjetunie zijn de internationale betrekkingen fundamenteel veranderd en zijn de grenzen voor migratie naar het Westen open. Oekraïne werd een transitland en duizenden illegale migranten passeerden doorheen Oekraïne in hun tocht van het Oosten naar het Westen. Sommige van hen zouden om uiteenlopende redenen in Oekraïne blijven. Zo werden de Koerden een nieuwe minderheidsgroep in Oekraïne.

Het is moeilijk om te bepalen wanneer de eerste Koerden arriveerden in Oekraïne maar in de jaren tachtig werden er reeds Koerden gesignaleerd. Het waren vooral studenten die vanuit de Arabische wereld naar de Sovjetunie waren gekomen om er te studeren. Ook Koerden van andere Sovjetrepublieken kwamen naar Oekraïne. Volgens een volkstelling waren er in 1989 238 Koerden in Oekraïne.
Binnen de USSR leefden de Koerden voornamelijk in Transkaukasië, Centraal-Azië en Siberië. De yezidi's hadden zich er na de georganiseerde massamoorden van de Ottomaanse autoriteiten op niet-moslims in 1915 gevestigd. Sinds de 10de eeuw leefden er islamitische Koerden tussen Nagorni-Karabach en Armenië waar in 1923-1929 het zgn. Rode Koerdistan werd opgericht, dat behoorde tot Sovjet Azerbeidjaan. In 1944 werden de Koerden onterecht beschuldigd van collaboratie met Nazi-Duitsland en werden zij zoals andere minderheden naar Kazakstan, Kirgizië, Tadzjikistan, Oezbekistan en Siberië gedeporteerd.
De 'perestrojka' intensifieerde de geschillen tussen de verschillende volkeren en veroorzaakte de massamoorden in de Fergana vallei, de burgeroorlogen in Georgië en de oorlog tussen Armenië en Azerbeidjaan. Duizenden Koerden zagen zich genoodzaakt om naar Europa, Rusland en Oekraïne te migreren.

Nieuw thuisland

De belangrijkste migratiegolf van Sojvetkoerden vond plaats in 1990-1992. Het uiteenvallen van de Sovjetunie heeft in de voormalige Sovjetrepublieken geleid tot economische crisissen en oorlogen op etnische gronden waarbij de Koerden zich tussen de oorlogvoerende partijen bevonden. Oekraïne is één van de weinige voormalige Sovjetrepublieken die erin slaagde om de vrede te bewaren en om etnische conflicten te vermijden.
Vele Koerden kozen ervoor om zich in de dorpen te vestigen (60-70%) omwille van de lage vastgoedprijzen.Zij hebben zich dankzij hun goede verstandhouding met de gemengde 'sovjetbevolking' en de kennis van de lingua franca, het Russisch, goed geïntegreerd in de Oekraïense samenleving.Wel stelt men vast dat de best geassimileerde Koerden het meest succesvol zijn. Toch zijn deze 'rijke' Koerdische zakenmannen nooit hun Koerdische origine vergeten en zijn velen zeer actief in de Koerdische beweging.
De afgelopen vijftien jaar is het aantal Koerden van het onafhankelijke Oekraïne sterk gestegen.
Volgens de volkstelling van 2001 waren er 2088 Koerden in Oekraïne. De Koerden zelf spreken over 15 000 Koerden in Oekraïne.

De Koerden kan men opdelen in drie groepen: de Sojvet-Koerden, de Koerden van Koerdistan (Turkije, Iran, Irak en Syrië) en Koerdische studenten. De laatste groep is de meest variabele aangezien zij maar een beperkte periode studeren.
Een andere groep van Koerden bestaat uit Koerden uit Koerdistan, ouder dan 22 jaar, die een definitieve verblijfsstatus hebben. Daarnaast zijn er ook de vluchtelingen en asielzoekers uit Turkije, Irak, Iran en Syrië. Het merendeel van Koerdische vluchtelingen uit deze landen is echter naar het Westen doorgereisd omwille van de economische instabiliteit en de wetteloosheid.

De creatie van de Koerdische nationale identiteit

Bijna alle Oekraïense Koerden spreken Kurmanji, wat een consolidatie mogelijk maakt. De taal is echter maar één onderdeel van de nationale identiteit. De

integratie van de gehele Koerdische bevolking in Oekraïne wordt bemoeilijkt door verschillende factoren. Zo komen de Koerden uit verschillende landen en hebben ze een verschillende sociale en politieke achtergrond. Daarnaast is er een onderscheid tussen de Sovjet en de niet-Sovjet Koerden en is er een verschil in godsdienst. Nationalistische Koerden staan vijandig ten aanzien van de islam. Zij denken dat de religieuze diversiteit de nationale en politieke consolidatie van de Koerden heeft vertraagd en vinden dat het religieuze verschil geen rol meer mag spelen voor de Koerden. Hun belangrijkste doel is de onafhankelijkheidsstrijd en de oprichting van een eigen staat.
Voor de yezidi's ligt dit anders. Zij zullen zich in de eerste plaats identificeren als yezidi's en nadien als Koerden. Sommige yezidi's beweren zelfs dat zij een aparte natie vormen met eigen tradities en godsdienst alhoewel zij dezelfde taal spreken.
De islamitische Koerden beschouwen de yezidi's als zuiverdere Koerden dan zijzelf aangezien de yezidi's de Koerdische taal beter bewaard hebben en de yezidi's enkel onder elkaar trouwen. Yezidi's treden dit standpunt vaak bij.

Koerdische verenigingen in Oekraïne

De eerste Koerdische organisatie 'Mediya', onder leiding van Temur Mamoyan, werd opgericht in maart 1993. Hun doelstelling is de verbreding en de consolidatie van de banden binnen de Koerdische diaspora in de landen van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten en in Europa. Andere Koerdische organisaties werden opgericht tussen 1998 en 2000. Zo werd in 1998 de 'Koerdische diaspora' opgericht onder leiding van Ali Ati. Van hun 120 leden zijn er dertig Oekraïners. Daarnaast werden er in verschillende steden ook Koerdische verenigingen met een cultureel doel opgericht, die 'Mala Kurd' (Koerdisch huis) worden genoemd.
De best gekende vereniging bij de autoriteiten is 'Mediya'. Tussen de verschillende Koerdische verenigingen woedt er echter een strijd om het leiderschap over de Koerdische beweging in Oekraïne. Deze verdeeldheid is nauw verbonden met de verschillende politieke oriëntaties van de Koerdische organisaties die vaak gebaseerd is op individuele contacten van de leider. Zo is 'Mediya' nauw verbonden met de PKK en oriënteert deze vereniging zich ook naar Turkije. Momenteel is Iraaks Koerdistan de belangrijkste promotor van de Koerdische beweging in Oekraïne.

De toekomst van de Koerdische gemeenschap in Oekraïne

Volgens een volkstelling van 2001 heeft Oekraïne in totaal 48.3 miljoen inwoners waarvan 37.5 miljoen (77.8%) Oekraïners zijn. Daarnaast zijn er 8.3 miljoen Russen (17.3%) en andere minderheden die in totaal op zo'n 2.6 miljoen (4.9%) worden geschat. Het is opvallend dat de Koerden gingen wonen in de door Russen gedomineerde zuidoostelijke regio's.
Oekraïners tonen zich niet erg vijandig ten aanzien van vreemdelingen en voert evenmin een assimilatiepolitiek ten aanzien van de Koerden. De Oekraïense samenleving is nl. zelf nog actief op zoek naar hun eigen identiteit. De Koerden zijn echter, zoals andere etnische minderheden uit de Kaukasus, Centraal-Azië en het Midden-Oosten, een erg gesloten gemeenschap.Uit privé-gesprekken met Sovjetkoerden kan men wel afleiden dat de Koerden veel liever in Oekraïne wonen dan in Rusland.
Na het uiteenvallen van de USSR, begon Turkije een actieve pan-Turkse propaganda te voeren ten aanzien van de Turkische volkeren in de voormalige Sovjetunie. Sommige Oekraïners gaan dan ook akkoord met het Turkse standpunt over de Koerdische bevrijdingsbeweging. Volgens de Koerden is de situatie het ergst in de Krim. Ze vertelden dat de Krim-Tataren en Azerbeidjanen zich richten naar Turkije. Omwille van de ingewikkelde etno-politieke situatie schenkt de Oekraïense inlichtingendienst, onder invloed van Rusland, ook veel aandacht aan de Koerden.
In Oekraïne worden de nationale minderheden niet beperkt wat betreft het gebruik en de studie van hun talen. Oekraïne heeft echter geen geld om nationale minderheden ten volle te financieren. In Oekraïne hebben de Koerden het dan ook moeilijk om hun moedertaal te behouden. De oudere generatie heeft het Koerdisch nog als moedertaal. De jongere generatie leeft echter in een anderstalige omgeving en hoort het Koerdisch enkel thuis en in de communicatie met landgenoten. Velen verstaan wel Koerdisch maar spreken het niet meer goed. Anderen staan nogal weigerachtig ten aanzien van hun Koerdische origine.
Anderzijds trouwen vele Koerden met Oekraïners. Hun kinderen worden geassimileerd door de Oekraïense samenleving. Heel zelden zullen kinderen van gemengde huwelijken zichzelf identificeren als Koerden en de Koerdische taal nog spreken. Dit geldt niet voor de yezidi's die altijd onder elkaar trouwen en de tradities trouw blijven.
Uit zelfbehoud verspreiden Koerdische verenigingen informatie over henzelf en de ontwikkelingen in Koerdistan. Zij beschermen tevens hun tradities. Zo nemen de folkloregroepen Zilan en Sun Flowers deel aan verschillende festivals en vieren zij het Koerdische nieuwjaar, Newroz, op 21 maart.
De toekomst van de Koerden in Oekraïne is onduidelijk. Een deel van hen zal ongetwijfeld migreren en andere zullen trouwen met Oekraïners. Enkel degenen die in staat zullen zijn om een afstand te bewaren ten aanzien van de autochtone bevolking, zullen in staat zijn om de Koerdische identiteit te bewaren.

koerd - nr.38.2007.ps - 8/23/2007 2:06 PM

China, Koerden en Turks separatisme

- Vladimir van Wilgenburg -

"Wij strijden tegen de vijanden van ons land, onze eenheid en onze cultuur. We respecteren de wetenschap, nemen niet deel aan religieuze activiteiten en zijn tegen nationaal separatisme."[1]
Elke dag moeten Turkse kinderen in het Turks trouw zweren aan de Chinese staat. Het Chinese minderhedenbeleid lijkt gedeeltelijk op het beleid van Turkije, Iran, Irak en Syrië.

China en Turkestan

Er leven rond de acht miljoen Turkse Oejgoeren in de "autonome" provincie Xinjiang (Oost-Turkestan). In het verleden hebben ze onafhankelijke gebieden gehad, maar ze zijn uiteindelijk volledig opgenomen door het Chinese staatsbestel ondanks opstanden. Politiek gezien zijn ze sterk verdeeld qua taal, schrift en politiek. De Oejgoeren leven verspreid over vele staten en zijn wegens hun goede strategische ligging en fossiele rijkdom van hun leefgebied onmisbaar voor China. De laatste jaren is de onrust in het gebied toegenomen.

Het Chinese beleid tegenover Xinjiang wordt gekenmerkt door het bestrijden van separatisme, etnisch nationalisme en religieuze sentimenten en het integreren van de regio binnen China. Dit doen ze o.a. door een massale migratie van Chinezen naar de regio en door het voeren van een minderhedenbeleid die de verschillende minderheden tegen elkaar uitspeelt en dat varieert van accommodatie tot assimilatie.

Op economisch gebied proberen ze via staatsbedrijven, milities, lokale elites en controle over belangrijke economische sectoren, hun greep op de regio te versterken. Ook worden Oejgoeren op de arbeidsmarkt en in andere sectoren gediscrimineerd en worden de Han-Chinezen via militaire en civiele instellingen door de Chinese regering ondersteund.

De Turkse taal is toegestaan op het lager onderwijs en op lokaal niveau. Zonder kennis van het Chinees kan men echter onmogelijk een baan krijgen, wat zorgt voor een indirecte assimilatie en de kans op het uitsterven van inheemse talen vergroot.

Peking heeft met succes Centraal-Aziatische staten onder druk gezet om separatisme in China niet te steunen. China heeft interesse in de fossiele brandstoffen van deze staten en probeert de invloed van Amerika in Centraal-Azië tegen te werken. China is er na 9/11 tevens in geslaagd om de strijd tegen terrorisme te gebruiken om het etnisch separatisme te bestrijden en Oejgoerse organisaties op terreurlijsten te zetten.

Beleid China tegenover Turkije en Koerden

China strijdt op internationaal niveau tegen terrorisme, panturks nationalisme en separatisme. De stabiliteit van China hangt immers ten dele af van deze factoren. Al eerder hebben ze Taiwan verloren.

Alhoewel China officieel de territoriale integriteit en soevereiniteit van alle landen waarin Koerden wonen heeft erkend, groeit bij hen de interesse voor de Koerden wegens de Chinese lust naar olie en zijn aspiraties voor meer invloed in het Midden-Oosten. Ze hebben de groeiende invloed van de Koerden en de Koerdische controle over olievelden in de gaten. De redenen voor Chinese steun aan de Koerden zijn als volgt samen te vatten: (1) Koerden als drukkingmiddel gebruiken tegen Turkije: China is bang dat pan-Turkische partijen als de Turkse partij MHP de Oejgoeren in China zouden steunen. (2) Ze proberen hun invloed in Iraaks Koerdistan uit te breiden ten nadele van Amerika. (3) China kan als grootste producent van de wereld Iraaks Koerdistan goed gebruiken als afzetgebied voor producten en heeft interesse in zijn olie.

China heeft op politiek niveau zijn banden met de Koerdische Regionale Regering onder leiding van Masoud Barzani aangehaald en heeft daarnaast al verschillende economische projecten in Iraaks Koerdistan. Begin juli maakte China bekend dat ze tegen een Turkse invasie zijn in Iraaks Koerdistan. Alhoewel China niet gebaat is bij een volledige onafhankelijkheid van Iraaks Koerdistan, wat zou zorgen voor onrust en conflicten, steunt het wel een grotere autonomie voor de Koerdische regionale regering. Hierdoor zou Amerika immers minder controle krijgen over Koerdistan.

China voert op internationaal gebied een beleid tegen islamitisch extremisme, terrorisme en separatisme. Maar uit economische overwegingen steunen ze toch de Koerden. Turkije zal daarentegen de 8 miljoen Oejgoerse Turken, die op economisch, politiek en cultureel vlak onderdrukt worden door China, niet ondersteunen gezien hun eigen zwakke positie ten aanzien van China.

Literatuurlijst:

Artikelen op http://www.oost-turkestan.nl/.
Chieng-Peng Chung, *"The Defense of Xinjiang*", Harvard International Review (Zomer, 2003).
Kristian Petersen, *"Usurping the Nation: Cyber-leadership in the Uighur Nationalist Movement",* Journal of Muslim Minority Affairs, Vol 26, No. 1. (April 2007).
Mehmet Ali Birand, *"China's Kurdish policy is changing", Turkish Daily News,* (28 februari, 2006).
Nicolas Becquelin, "Xinjiang in the nineties", China Journal 44, (Juli, 2000).
Yitzhak Shichor, *"China's Kurdish policy*", Jamestown Foundation, (3 januari, 2006.).

[1] Citaat uit de documentaire "Koorddansen" van Petr Lom die een jaar vier weeskinderen in Xinjiang volgde. De documentaire is online te bekijken op VPRO.nl.

BOEKBESPREKING
'DAPPER HART GEZOCHT'
VAN I. SELMAN

"Een trekvogel die de terugweg niet kent"

- Lieve Driesen -

Leven tussen twee culturen geeft altijd de meest fascinerende verhalen. Strijd tussen loyaliteit aan het oude en verlangen naar het nieuwe kunnen niet anders dan botsen. De in Iraaks Koerdistan geboren Ibrahim Selman woont nu in Nederland. Hij heeft zijn levensverhaal neergeschreven in het boek 'Dapper hart gezocht'. Het zijn autobiografische reportages, ingeleid door gedichten, van een Koerdische banneling in Nederland die gaan over leven en niet langer kunnen leven in zijn geboorteland Irak, over het lijden van het Koerdische volk en over zijn ervaringen in zijn nieuwe thuisland.

Samen met de schrijver wordt de lezer heen en weer geslingerd tussen Nederland en zijn geboorteland Irak. Met veel pijn en melancholie denkt Ibrahim Selman aan zijn leven en familie in Irak: "Ik wil de kruimels van mijn verleden bij elkaar rapen. Ik wil de plaatsen weerzien die ooit ook mijn plaatsen waren. Ik wil de geur van de hitte in de middag weer ruiken van mijn kinder- en jeugdjaren. Maar dat ik in de zomer een bezoek ga brengen aan Bagdad, is heel onwaarschijnlijk." Het boek maakt sprongen in de tijd en ruimte wat de innerlijke onrust van de schrijver lijkt te benadrukken.

Ibrahim Selman werd geboren 'in de tijd van de tomaten' in de bergen van Iraaks Koerdistan. Nog voor hij tien (1961) werd, maakte hij kennis met de oorlog: "We stonden op het punt over te steken toen twee Iraakse straaljagers over het dorp van nog geen twintig huizen heen scheerden… Het was alsof er een windhoos over ons heen raasde." Het begin van de Koerdische opstand tegen de Iraakse regering was tevens het begin van zijn leven als "een trekvogel die de terugweg niet kent".

Samen met zijn familie slaat hij op de vlucht en belandt hij uiteindelijk in Bagdad. Selman beschrijft hoe hij als tienjarige karnemelk moet verkopen in de Irakese hoofdstad. In 1963 keren de straaljagers terug en zullen de vrienden van Saddam Hussein negen maanden lang Irak terroriseren. Enkele jaren later brengt een tweede staatsgreep Saddam Hoessein aan de macht, die in 1970 een vredesverdrag sluit met de Koerdische leider Mustafa Barzani. De vreugde van de Koerden zal maar van korte duur zijn: Saddam Hoessein verraadt de Koerden waarop velen, waaronder zijn vader, zich aansluiten bij het Koerdisch verzet in de bergen.

Selman laat zijn familie achter in Koerdistan en keert alleen terug naar Bagdad. Daar studeert hij theater en begint hij te werken voor de staatsradio. Tot zijn vlucht naar Nederland, in 1981, zou hij naast zijn werk voor de radio; boeken, verhandelbundels en toneelstukken publiceren en ook films maken.

In Nederland is alles nieuw voor hem: "In mijn nieuwe vaderland moest ik opnieuw kind worden. Letter voor letter, woord voor woord en stap voor stap leerde ik op eigen benen te staan en werd 'volwassen' in een andere cultuur". In Nederland zag hij vrouwen betogen voor baas-in-eigenbuik, trof hij de hele derde wereld aan in de sociale dienst en volgde hij intussen met argusogen de oorlog tussen Irak en Iran. Maandenlang keek hij uit naar de komst van zijn vrouw en kinderen. Wanneer hij zijn familie en vrouw eindelijk ziet, wordt Selman overmand door schuldgevoel; zijn vrouw is tijdens zijn afwezigheid graatmager geworden en voor zijn dochter is hij een vreemde man waarmee ze niets te maken wil hebben. In het boek maakt Selman zich meerdere malen kwaad op de internationale gemeenschap. Met recht en rede. Het Westen blijkt onverschillig te zijn voor het lijden van het Koerdische volk. Het Westen blijft zelfs voor de vijfduizend doden ten gevolge van de chemische bombardementen van het Koerdische stadje Halabja, onverschillig en blijft Saddam Hoessein beschermen. Wanneer duizenden Koerden richting Turkije vluchten, bekommert niemand zich om hen. Turkije behandelt de Koerdische vluchtelingen uit Irak als criminelen en vangt ze op in primitieve vluchtelingenkampen. Tezelfdertijd wordt hij vaak teleurgesteld door de Koerdische politiek en bekritiseert hij de onderlinge strijd tussen de verschillende Koerdische politieke partijen.

Het boek eindigt met een afscheid van Saddam: "Je was de meest charmante man waar iedereen voor viel, zelfs de Verenigde Naties. In 1970 viel niet alleen de grote Koerdenleider in Irak voor je duivelse charme, maar ook de communisten en sjiieten. En je hebt ze betoverd tot nihilisten."

Ibrahim Selman: *Dapper hart gezocht, Notities van een gevluchte Iraakse Koerd. Meulenhoff, Amsterdam. ISBN 9789029079174; 192 blz. € 16,50.*

NATIONALE CAMPAGNE

De Nederlandstalige Vrouwenraad ijvert al enkele jaren voor de uitvoering van Resolutie 1325 van de VN Veiligheidsraad. Eind vorig jaar lanceerde de Vrouwenraad samen met Moeders voor Vrede de campagne 'Vrouwenkracht is vredesmacht'. Een aantal organisaties sloot al aan bij de actie. Zo groeit deze tot een nationale campagne, met als hoogtepunt de vredesdag in Ieper op 20 oktober 2007. Wij rekenen daarvoor ook op u.

Waarover gaat het?

Een blik op recente oorlogen en vredesonderhandelingen, denk maar aan Irak, Congo, Palestina... en op structuren zoals de Veiligheidsraad, NATO, OVSE... leert ons dat dit zonder uitzondering nog steeds mannenbastions zijn. Het zijn machtige mannen en krijgsheren die gehoord worden en die de agenda bepalen. De vredeskracht van vrouwen is sterk, maar we zien weinig vrouwen bij vredesonderhandelingen en in het centrum van het heropbouwproces van staten. Hun rechten, inzichten en noden bij demobilisatie, vredehandhaving en postconflict reconstructie van de staat worden vaak over het hoofd gezien.

De redenen hiertoe zijn velerlei. Belangrijk hier is echter de vaststelling dat er een oplossing voorhanden is: resolutie 1325 over 'vrouwen, oorlog en vrede'. De aanvaarding ervan betekent een mijlpaal in de geschiedenis. Zes jaar na datum, weten we echter dat de druk voor uitvoering van Resolutie 1325 vanuit de basis moet komen.

België zetelt sinds januari 2007 voor twee jaar in de VN Veiligheidsraad. In 2008 zal de Commissie Status van de Vrouw nagaan hoe het met de uitvoering van Resolutie 1325 gesteld is. Tijd dus om de krachten nogmaals te bundelen in een ruim samenwerkingsverband.

Resolutie 1325

Vrouwen moeten in vredesprocessen een grotere rol krijgen. Dat besliste de VN Veiligheidsraad op 31 oktober 2000. Resolutie 1325 erkent het recht van vrouwen op gelijke deelname aan alle processen van vredesonderhandelingen, vredesopbouw en postconflict reconstructie van de staat en van de samenleving en verschaft hiervoor het beleidskader. Ze pleit voor bescherming van mensenrechten en vrijheden van vrouwen en voor aandacht voor verschillen m/v in alle facetten van conflictpreventie, peacekeeping, humanitaire hulp en naoorlogse wederopbouw.

Ze bouwt verder op de verworvenheden van het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen en van het actieplatform van de Vierde Wereldvrouwenconferentie. Ze erkent de rol en rechten van vrouwen om mee te beslissen over hun toekomst en over de toekomst van hun land. Dit brengt haar in het hart van de wereldwijde feministische beweging voor gelijke rechten en kansen, tegen armoede, uitsluiting en geweld.

Waarom is Resolutie 1325 nodig

De uitvoering van Resolutie 1325 is van cruciaal belang voor duizenden vrouwen en meisjes in conflictgebieden. De meeste oorlogen worden gevoerd in landen en gebieden waar zij nauwelijks rechten hebben, waar discriminatie en geweld op vrouwen en meisjes dagelijkse kost zijn en waar hun stem niet gehoord wordt. Resolutie 1325 kan hier het verschil maken.

Daarnaast is de uitvoering van Resolutie 1325 ook hét middel bij uitstek om vredesprocessen te versterken en om de fundamenten voor duurzame ontwikkeling van de samenleving te verankeren. Gelijke rechten, kansen en vrijheden voor vrouwen en mannen zijn een noodzakelijke voorwaarde voor duurzame ontwikkeling.De aanwezigheid en inbreng van vrouwen in alle facetten van het vredesproces is een sterke kracht in de overgang van de logica van de macht en het recht van de sterkste naar de kracht wederzijds respect, waarin dialoog en respect voor mensenrechten het geweld vervangen. Gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen is hiervan een essentieel onderdeel. De inzet van dit engagement is dus hoog.

Wat willen wij?

Wij willen dat vrouwen actief betrokken worden bij het voorkomen van oorlog en geweld, dat vrouwen een stem krijgen in onderhandelingen en in de wederop-

koerd kaft - nr. 38.2007.ps - 8/23/2007 2:06 PM

COLOFON

DE KOERDEN

Het tweemaandelijks tijdschrift van het Koerdisch Instituut vzw te Brussel - door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap erkend als beweging in het kader van het decreet op het sociaal-cultureel volwassenenwerk - biedt een politiek onafhankelijke blik op de huidige situatie van de mensen- en volkerenrechten in het Midden-Oosten, Eurazië en de Kaukasus en tevens op hun geschiedenis en cultuur.

Bijdragen van derden vertegenwoordigen niet per definitie de visie van de redactie.

Koerdisch Instituut vzw
Bonneelsstraat 16, 1210 Brussel - België
Tel.: 0032/(0)2.230.89.30
Fax.: 0032/(0)2.231.00.97
E-mail: kib@skynet.be
Website: http://www.kurdishinstitute.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Derwich M. Ferho

EINDREDACTIE
Lieve Driesen

COVERFOTO
Nick Hannes

INHOUDELIJKE REDACTIE
Derwich M. Ferho

REDACTIECOMITE
Fabienne Bossuyt, Ludo De Brabander, Isabelle De Keyser, Chris Den Hond, Lieve Driesen, Derwich M. Ferho, Nick Hannes, Paul Vanden Bavière, Guido Van Leemput, Carla Van Os

WERKTEN VERDER MEE AAN DIT NUMMER
Alexander Lyapkalo, Raymand To, Vladimir Van Wilgenburg.

OPMAAK
Nevelland

DRUKKERIJ
Nevelland

OPLAGE
1000

JAARABONNEMENT
Maak 25 euro (België) over op rekeningnummer: 001-2068530-81 (België) of 30 euro op gironummer 9030392 (Nederland) met vermelding 'jaarabonnement De Koerden'

LOS NUMMER
5 €

Dit blad wordt uitgegeven met de steun van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling sociaal-cultureel werk.

INHOUDSOPGAVE

4-5 **Het ene schandaal na het andere in Turkije**

6-7 **Europa wil Turkije verdelen en de energievoorzieningen controleren**

8-13 **Politieke winter in Iran**

14-15 **Twee Koerdische journalisten ter dood veroordeeld in Iran**

16-18 **De strijd rond de nieuwe oliewet in Irak**

19-21 **De Turkmenen in Irak: een bewogen geschiedenis**

22-23 **Koerden in Oekraïne: Waar het goed is, is mijn vaderland!**

24 **China, Koerden en Turks separatisme**

25 **Boekbespreking 'Dapper Hart Gezocht' van I. Selman. "Een trekvogel die de terugweg niet kent"**

26-27 **Nationale campagne: Vrouwenkracht is vredesmacht**

28 **Activiteitenkalender**

bouw van hun land, dat mensenrechten van vrouwen op de agenda staan bij vredesonderhandelingen en in postconflict reconstructie.

Wij willen dat België de aandacht voor mensenrechten en participatie van vrouwen bovenaan op de politieke agenda zet en een voorbeeldfunctie opneemt in de Veiligheidsraad.

Wij willen dat de Belgische regering van Resolutie 1325 een prioriteit maakt door: o.a.

- een nationaal actieplan op te stellen voor de toepassing van Resolutie 1325;
- te investeren in kennis van gender en conflict in de administraties van buitenlandse zaken, ontwikkelingssamenwerking en defensie;
- de gendertoets toe te passen in alle hulpprogramma's voor (post)conflictgebieden;
- in postconflictsituaties prioriteit te geven aan:
- de strijd tegen onveiligheid, niet alleen fysieke onveiligheid maar ook financiële onzekerheid,
- duurzame steun aan het politieke proces en
- het wijzigen van discriminerende wetten.
- de strijd tegen de straffeloosheid en het gebruik van seksueel geweld als oorlogswapen aan te binden;
- uitvoering van Resolutie 1325 op de agenda van de Veiligheidsraad te zetten onder de vorm van een conferentie met daaraan gekoppeld concrete afspraken en strategieën.

Nationale campagne 'Vrouwenkracht=Vredesmacht'

Het hoogtepunt van de nationale campagne wordt de vredesdag in Ieper op 20 oktober 2007, met twee hoofdactiviteiten: een internationale conferentie en de vredesmanifestatie.

Internationale conferentie 'Vrouwenkracht is vredesmacht

Op de conferentie staat de kracht van vrouwen centraal. Vrouwen zijn niet alleen slachtoffers, maar eerst en vooral actor in de samenleving. Over heel de wereld en doorheen alle culturen is dit zo. Daarvoor worden prominente gasten uitgenodigd die een vooraanstaande rol spelen in de opbouw en duurzame ontwikkeling van hun land, met oog voor vrouwenrechten en voor de positie van vrouwen in de samenleving.

Op de conferentie worden 3 thema's uitgediept:

- het belang van respect voor mensenrechten als element voor vrede, democratie en duurzame ontwikkeling, met bijzondere aandacht voor de rechten van vrouwen en hun positie in de samenleving;
- empowerment en ontwikkeling, met focus op projecten die de samenlevingen duurzaam versterken;
- de mogelijke rol van de civiele samenleving op weg naar vrede en ontwikkeling in het Midden-Oosten, binnen de lokale en internationale context

Volgende sprekers zegden al toe:
Sima Samar (Afghanistan), Mansoureh Shojaei (Iran), Liebkan Bazaïeva (Tsjetsjenië), Maggy Barankitse (Burundi), Marie Bidipundu (DRC), Allyah Strauss (Israël) en Houzan Mahmoud (Irak) en Abla Masrujeh (Palestina). Het volledige programma en het inschrijvingsformulier van de conferentie vindt u op http://www.vrouwenkracht.net

Manifestatie '1000 vredesvrouwen' – Women's Peace Parade

Na de conferentie, om 18u, start de vredesmanifestatie '1000 Vredesvrouwen', waarop wij mannen en vrouwen verwachten. Wij willen met deze manifestatie hulde brengen aan alle vredesactivisten en onze regering de duidelijke boodschap geven om werk te maken van Resolutie 1325. Wij rekenen daarvoor ook op uw engagement.

Doe mee!

Maak de campagne 'Vrouwenkracht is Vredesmacht' mee **bekend** via je website, een artikel in je tijdschrift, interne briefings, links.... De Vrouwenraad bezorgt je de banner en het logo 'Vrouwenkracht is vredesmacht' op aanvraag.

Geef een impuls aan de **petitie** op www.vrouwenkracht.net en Teken de petitie.

Sluit aan bij de nationale campagne 'Vrouwenkracht is vredesmacht'.
Kom naar de **conferentie**, zorg voor een stand en doe mee met de **vredesmanifestatie** 'Women's Peace Parade'.

Leg een (of meerdere) **bus**(sen) in met je vereniging of lokaal samenwerkingsverband.

Investeer in solidariteit. Wij, maar vooral de vrouwen en meisjes in de oorlogsgebieden, hebben jullie steun en inzet hard nodig.

Meer informatie?

Voor meer informatie, surf naar
www.vrouwenkracht.net

Voor informatie over de **vredesconferentie**: Maggi Poppe; nvr.mpoppe@amazone.be; tel.02 229 38 13

Voor informatie over de **vredesmanifestatie**: Gerd De Clerck
Nvr.gdeclerck@amazone.be; tel 02 229 38 67

Voor informatie over de **standenmarkt**: Moeders Voor Vrede
Mothers.for.peace@skynet.be